

Activiteitenplan VDL Nedcar

**Wijziging Wnb-ontheffingsaanvraag das,
vleermuizen, levendbarende hagedis, kleine
ijsvogelvlinder**

Zaaknummer 2020-202066

projectnummer 0432287.100
definitief
3 november 2021

Activiteitenplan VDL Nedcar

Wijziging Wnb-ontheffingsaanvraag das, vleermuizen, levendbarende hagedis,
kleine ijsvogelvinder

Zaaknummer 2020-202066

projectnummer 0432287.100

definitief

3 november 2021

Opdrachtgever

VDL Nedcar B.V.

Dr. Hub van Doorneweg 1

6121 RD BORN

datum vrijgave	beschrijving revisie	gecontroleerd	vrijgave
3-11-2021	Definitief ten behoeve van aanvraag	Gaston Graaf	Dirk van de Wetering

Inhoudsopgave

Blz.

1	Gegevens aanvrager	1
2	Activiteit	2
2.1	Korte beschrijving voorgenomen activiteit(en)	2
2.2	Planning werkzaamheden	2
2.3	Geef hieronder een overzicht van de planning van de werkzaamheden	2
3	Ecologische inventarisatie	4
3.1	Welke ecologische onderzoeken* zijn uitgevoerd? (zie bijlage 1 van de Beleidsregels Soortenbescherming)	4
4	Effecten	6
4.1	Das	6
4.2	Vleermuizen	8
4.3	Bever	9
4.4	Steenmarter	9
4.5	Broedvogels (algemene vogels en vogels met jaarrond beschermd nest)	9
4.6	Levendbarende hagedis	10
4.7	Kleine ijsvogelvinder	11
5	Alternatieven	12
5.1	Welke alternatieve locatie heeft u voor de activiteit(en) overwogen waar de werkzaamheden geen of minder negatieve effecten hebben op de soort(en)?	12
5.2	Welke alternatieve werkwijze heeft u voor de activiteit(en) overwogen waar de werkzaamheden geen of minder negatieve effecten hebben op de soort(en)?	12
6	Wettelijk belang	13
6.1	Wettelijk belang Habitatrichtlijnsoorten (Artikel 3.5).	13
6.2	Wettelijk belang andere soorten, onderdeel A (Artikel 3.10).	13
6.3	Motivatie "andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard"	13
7	Gunstige staat van instandhouding	14
7.1	Wat is de staat van instandhouding van de soort(en) en motiveer de staat van instandhouding (met vermelding van bron(nen))	14
7.1.1	Das	14
7.1.2	Vleermuizen	15
7.1.3	Levendbarende hagedis	22
7.1.4	Kleine IJsvogelvinder	24
8	Maatregelen	26

8.1	Welke mitigerende maatregelen en/of compenserende maatregelen worden genomen die het effect op de soort(en) beperken of ongedaan maken?	26
8.2	Hoe gaat u het effect van de werkzaamheden op de soort(en) volgen/monitoren tijdens en na de uitvoering?	27

9	Bronnen	28
----------	----------------	-----------

Bijlagen

1. Memo Verruimen kapvenster – Ecologische onderbouwing
2. Mail Zoogdiervereniging over verruimen kapperiode
3. Memo Wijziging voorschriften – Ecologische onderbouwing
4. Overzicht aanpassing voorschriften Wnb-ontheffing juni 2021

1 Gegevens aanvrager

Naam bedrijf of particulier	VDL Nedcar
KvK-inschrijvingsnummer <i>(indien van toepassing)</i>	14027374 0000
Correspondentieadres	Dr. Hub van Doorneweg 1
Postcode en plaats	6121RD te Born
Evt. naam contactpersoon	J. van Soerland
Telefoon	0464895404
E-mail	f.brand@vdlnedcar.nl
Gegevens gemachtigde <i>(alleen invullen indien machtiging ook is bijgevoegd)</i>	
Naam gemachtigde	Christel Schellingen
Correspondentieadres	Beneluxweg 125
Postcode en plaats	4904 SJ Oosterhout
Telefoon	06 51 61 64 58
E-mail	Christel.schellingen@anteagroup.nl
Locatie voorgenomen activiteit(en)	
Straat en huisnummer(s)	Doctor Hub van Doorneweg 1
Postcode en plaats	6121 RD
Gemeente	Sittard-Geleen
Kadastrale gemeente, sectie en nummer(s) perceel/percelen* <i>*indien geen adres bekend verplicht veld</i>	1293 – Sterrebos.
Vooroverleg	
Heeft er vooroverleg plaatsgevonden met de Provincie Limburg?	
☒ Ja ☐ Nee	
Zo ja met wie?	Rachael Lanckohr-Franssen, Juliette Jansen, Denis Frissen, Paul Voskamp

2 Activiteit

2.1 Korte beschrijving voorgenomen activiteit(en)

De voorgenomen activiteit(en) zijn niet gewijzigd ten opzichte van de oorspronkelijke Wnb-ontheffingsaanvraag ('Activiteitenplan Uitbreiding VDL Nedcar, Ontheffingsaanvraag das, kleine ijsvogelvinder, vleermuizen, bever en levendbarende hagedis', door Antea Group met projectnummer 0432287.100, versie: 'definitief' van 15 oktober 2020).

De wijziging in de voorliggende wijzigingsaanvraag betreft een verruiming van het kapvenster. Daarnaast worden vanwege voortschrijdend inzicht vanuit de realisatie van het compensatieplan op basis van de reeds verleende ontheffing een aantal wijzigingsvoorstellen gedaan voor de voorschriften.

In een memo (opgenomen in bijlage 1 is een meer uitvoerige ecologische onderbouwing gegeven van de ecologische gevolgen van de verruiming van het kapvenster. In een 2^e memo (opgenomen in bijlage 3) is een meer uitvoering onderbouwing gegeven van de ecologische gevolgen van de wijziging van de voorschriften.

2.2 Planning werkzaamheden

Voor welke periode vraagt u ontheffing aan?

De periode waarvoor ontheffing wordt aangevraagd, is geen wijziging ten opzichte van de oorspronkelijke aanvraag.

Van: December 2020

Tot: December 2030

(Verwachte) Startdatum activiteiten

De startdatum waarvoor ontheffing wordt aangevraagd, is niet gewijzigd ten opzichte van de oorspronkelijke aanvraag.

December 2020

2.3 Geef hieronder een overzicht van de planning van de werkzaamheden

Op de volgende bladzijde is de planning aangegeven van die activiteiten waarvoor de voorschriften wijzigen. Niet opgenomen voorschriften worden conform de oorspronkelijke planning uitgewerkt.

Planning gewijzigde maatregelen/activiteiten

Maatregel/activiteit	2021							2022		
	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec	jan	feb	maart
de locaties van de te verplanten vegetatie op kaart zetten met behulp van xy coördinaten	15									
Aanbrengen transect tapijttegels.	30									
Check op over te plaatsen levendbarende hagedissen.		8	tot	en met	31					
Aanplant drie nieuwe kamperfoelie planten op de locatie van overplaatsing.		29,30								
Inpakken bomen met folie.				20 tot	5					
Afspraken beheer omliggende bosgebieden (in verband met oud-Houteilanden en ophangen vleermuiskasten daarin)										
De mitigerende maatregelen worden regulier gecontroleerd. Maandelijks, dan wel wanneer weersomstandigheden daar aanleiding toe geven (storm e.d.) zal een schouw plaats-vinden (steekproefsgewijs).										
Aanbrengen voedsel bij kunstburchten										
Burcht ongeschikt maken (indien niet in gebruik als kraamburcht)								?		
Verplaatsen vegetatievlakken samen met kap								?		
Kap (bij gebruik van verruiming kapvenster)								?		

? Mogelijk indien Wnb-ontheffing in werking is getreden

3 Ecologische inventarisatie

Welke ecologische onderzoeken* zijn uitgevoerd? (zie bijlage 1 van de Beleidsregels Soortenbescherming)

*Voeg onderzoek(en) bij

- ☐ Quickscan
☐ Nader onderzoek
☒ Activiteitenplan (is gebaseerd op een groot aantal onderzoeken, zie hieronder)
☐ Anders, namelijk:

In april 2019 is het verkennende terreinbezoek uitgevoerd door Antea Group als onderdeel van de Natuurtoets (Quick Scan). Als gevolg van het verkennende terreinbezoek zijn nader onderzoeken uiteengezet voor de volgende soort(groep)en:

- BMP – broedvogelmonitoring 2019 & 2020;
- Onderzoek naar jaarrond beschermde nesten (vogels);
- Nader onderzoek das 2018 > 2020;
- Nader onderzoek vleermuizen 2018 > 2020;
- Nader onderzoek amfibieën 2019;
- Nader onderzoek reptielen 2019;
- Vegetatiekartering Sterrebos en aansluitend populierenbos 2019;
- Nader onderzoek vlinders 2019;
- Nader onderzoek grote bosmuis 2020.

De resultaten van het verkennende terreinbezoek en de nader onderzoeken zijn uiteengezet in een natuurtoets (Antea Group 2020a). Daarnaast zijn de waarnemingen tijdens de uitvoering van de mitigerende en compenserende maatregelen verwerkt in voorliggend activiteitenplan.

Welke beschermde soorten zijn aanwezig in het plangebied?

Alleen het voorkomen van een nest vermoedelijk van een buizerd is een aanvulling ten opzichte van de Wnb-ontheffing juni 2021.

Vogelrichtlijn	Algemene broedvogels (onder andere rode lijstsoort grauwe vliegenvanger, kneu, koekoek, spotvogel en nachtegaal), categorie-4 vogels (blauwe reiger, buizerd), en jaarrond beschermde nesten (bosuil, torenvalk en kerkuil)
Habitatrichtlijn	Gewone dwergvleermuis (<i>Pipistrellus pipistrellus</i>) Ruige dwergvleermuis (<i>Pipistrellus nathusii</i>) Bosvleermuis (<i>Nyctalus leisleri</i>) Franjestaart (<i>Myotis nattereri</i>) Baardvleermuis/Brandt's vleermuis (<i>Myotis mystacinus/Myotis brandti</i>) Gewone grootoorvleermuis (<i>Plecotus auritus</i>) Watervleermuis (<i>Myotis daubentonii</i>) Rosse vleermuis (<i>Nyctalus noctula</i>)

	Ingekorven vleermuis (<i>Myotis emarginatus</i>) Laatvlieger (<i>Eptesicus serotinus</i>) Bever (<i>Castor fiber</i>)
Andere soorten	Das (<i>Meles meles</i>) Steenmarter (<i>Martes foina</i>) Wild zwijn (<i>Sus scrofa</i>) Kleine ijsvogelvinder (<i>Limenitis camilla</i>) Levendbarende hagedis (<i>Zootoca vivipara</i>)

Voor welke verbodsbepaling(en) en soort(en) vraagt u ontheffing aan? Vul de naam van de betreffende soort(en) in achter de betreffende verbodsbepaling

De verbodsbepalingen en de soorten waarvoor ontheffing wordt aangevraagd, wijzigt niet ten opzichte van Wnb-ontheffing juni 2021.

Artikel 3.5 Habitatrichtlijn	Naam soort*
lid 2, opzettelijk doden en verstoren lid 4, voortplantings- of rustplaatsen beschadigen of vernielen	Gewone dwergvleermuis (<i>Pipistrellus pipistrellus</i>) Ruige dwergvleermuis (<i>Pipistrellus nathusii</i>) Laatvlieger (<i>Eptesicus serotinus</i>) Bosvleermuis (<i>Nyctalus leisleri</i>) Rosse vleermuis (<i>Nyctalus noctula</i>) Gewone grootoorvleermuis (<i>Plecotus auritus</i>) Baardvleermuis/Brandt's vleermuis (<i>Myotis mystacinus/Myotis brandti</i>) Watervleermuis (<i>Myotis daubentonii</i>) Ingekorven vleermuis (<i>Myotis emarginatus</i>)
Artikel 3.10 Andere soorten	Naam soort*
lid 1a, opzettelijk vangen en opzettelijk doden	Levendbarende hagedis (<i>Zootoca vivipara</i>) Kleine ijsvogelvinder (<i>Limenitis camilla</i>)
Artikel 3.34 Overige bepalingen	Naam soort*
lid 1, dieren of eieren van dieren uitzetten	Levendbarende hagedis (<i>Zootoca vivipara</i>) Kleine ijsvogelvinder (<i>Limenitis camilla</i>)

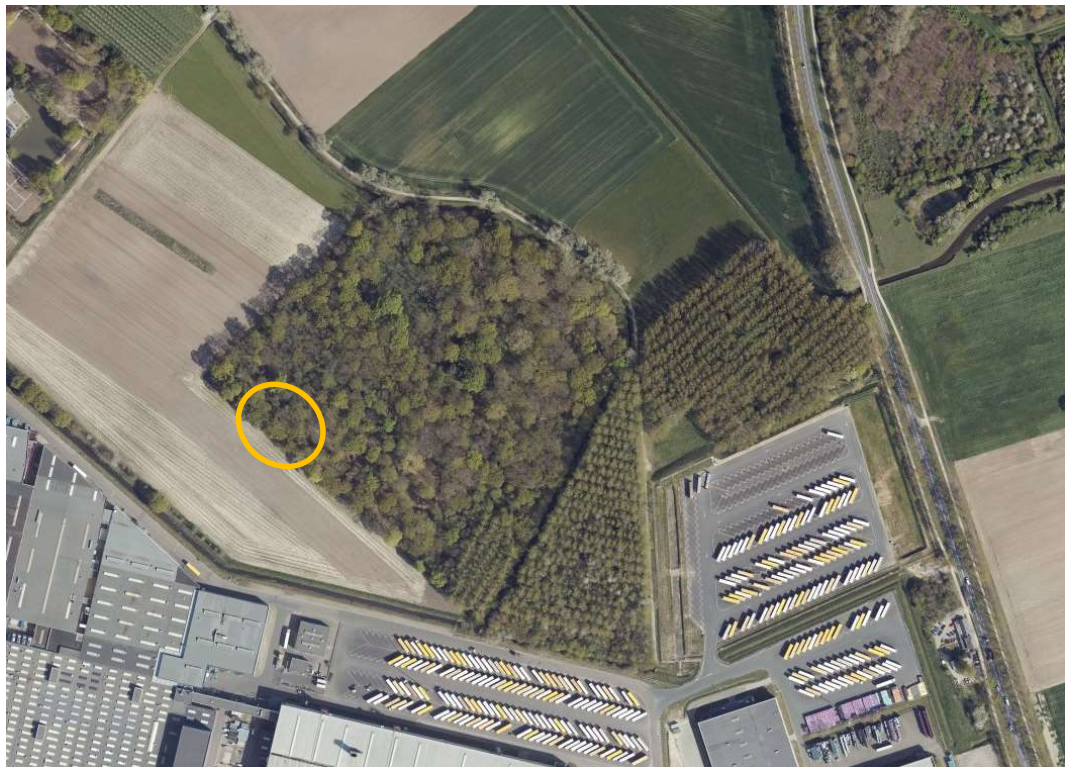
4 Effecten

Wat is het effect van de werkzaamheden op de soort(en)?

In dit hoofdstuk wordt specifiek ingegaan op het effect van de voorgestelde wijzigingen ten aanzien van de kapperperiode en de uitwerking van enkele mitigerende en compenserende maatregelen.

4.1 Das

Uit onderzoek is gebleken dat één van de burchten in het Sterrebos sporadisch gebruikt wordt. De burcht in het populierenbos is niet belopen. Middels cameravallen is de huidige burcht in het Sterrebos gemonitord. De locatie die is gemonitord is weergegeven op Figuur 4.1.

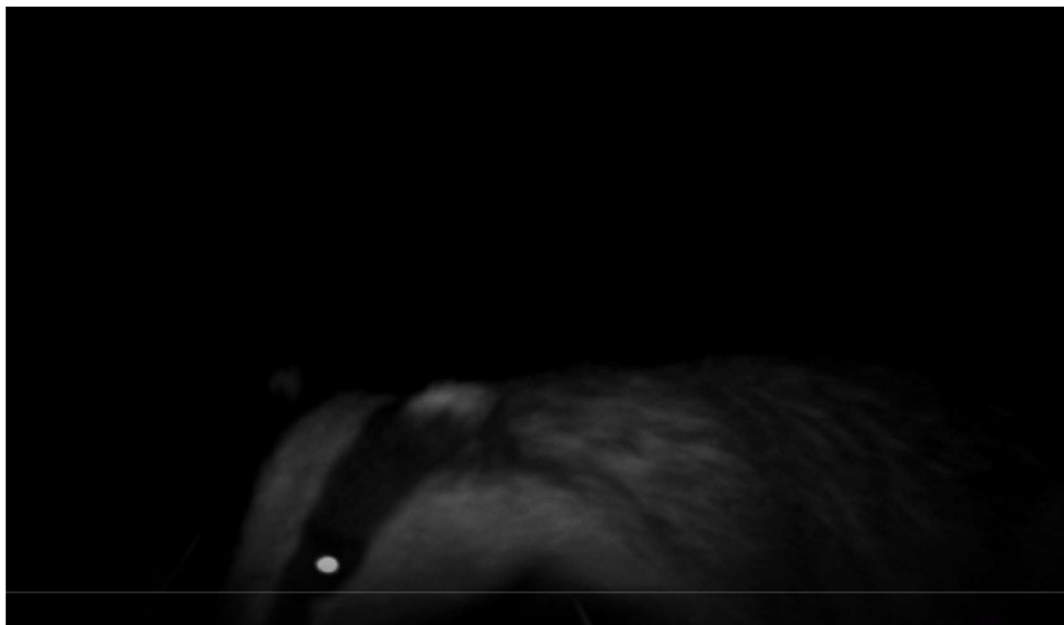
Figuur 4.1: Onderzoeksgebied. Bron ondergrond: Globespotter.

Geconstateerd wordt dat in de periode april-mei 2021 er een vossenfamilie met zes jongen woont (zie Figuur 4.2). Tot op de laatste dag van de cameramonitoring waren jonge vosjes in de burcht aanwezig.

Figuur 4.2: Vossenfamilie in dassenburcht Sterrebos.

De das komt af en toe langs. Deze gaat niet de burcht in. (Zie Figuur 4.3). Er is een das waargenomen op 17 april 2021 en 22 april 2021. Ook de monitoring in september heeft in ruim 2 weken tijd een waarneming van een das opgeleverd. Deze waarneming werd gedaan bij de burcht van het Sterrebos op 16 september 2021. De das ging de burcht niet in. Daarmee kan worden gesteld dat de burcht in het Sterrebos op dit moment niet of sporadisch gebruikt wordt.

Figuur 4.3: Das bij dassenburcht Sterrebos.

Activiteitenplan VDL Nedcar

Wijziging Wnb-ontheffingsaanvraag das, vleermuizen, levendbarende hagedis, kleine ijsvogelvlinder
projectnummer 0432287.100

3 november 2021

VDL Nedcar B.V.

Relevante wijzigingen die een effect op de das kunnen hebben, zijn:

- ❖ **Uitbreiding kapperiode:**
De kap leidt tot verlies foerageergebied. Dit effect is gelijk aan het effect van de oorspronkelijke kapperiode. De kap leidt tot verlies van de bestaande burcht in het Sterrebos (verblijfplaats). Indien de burcht niet gebruikt wordt, is het effect gelijk aan het effect van de oorspronkelijke kapperiode. Bij verruiming van de kapperiode is er een kans aanwezig dat de burcht in gebruik zal zijn als kraamburcht. Dan is de kap mogelijk in het najaar.
- ❖ **Verplaatsen vegetatievlakken bos tegelijkertijd met de kap van het Sterrebos ipv tussen 16 augustus en 1 oktober.**
Door deze werkwijze is het effect onderdeel van het totale effect van de kap van het Sterrebos, namelijk verlies foerageergebied. Dat effect betreft de overtreding van een verbodsbepaling die onder de Wnb-ontheffing juni 2021 valt.
- ❖ **Burcht ongeschikt maken in de periode voorafgaand aan de kap.**
In de oorspronkelijke ontheffing was als meest geschikte periode september tot en met oktober genoemd. Dit was niet mogelijk omdat de kunstburchten op 7 mei 2021 opgeleverd werden en de gewenningsperiode van minstens 6 maanden aangehouden werd. Indien de burcht niet gebruikt wordt, is het effect gelijk aan het effect van de oorspronkelijke periode. Door verruiming van de kapperiode is er een kans aanwezig dat de burcht in gebruik zal zijn als kraamburcht. Dan is het ongeschikt maken mogelijk in september - oktober. De werkwijze van ongeschikt maken, namelijk door deze te vergraven, wordt niet gewijzigd.

4.2 Vleermuizen

In het plangebied zijn meerdere soorten vleermuizen aanwezig waarvan essentieel leefgebied aanwezig is.

Relevante wijzigingen die een effect op aanwezige vleermuizen kunnen hebben, zijn:

- ❖ **Uitbreiding kapperiode:**
De kap leidt tot verlies foerageergebied. Dit effect is gelijk aan het effect van de oorspronkelijke kapperiode.
- ❖ **Verplaatsen vegetatievlakken bos tegelijkertijd met de kap van het Sterrebos ipv tussen 16 augustus en 1 oktober.**
Door deze werkwijze is het effect onderdeel van het totale effect van de kap van het Sterrebos, namelijk verlies foerageergebied. Dat effect betreft de overtreding van een verbodsbepaling die onder de Wnb-ontheffing juni 2021 valt.
- ❖ **Loszittend schors inpakken, niet verwijderen in de periode 1 sept – 1 okt**
Beide maatregelen hebben hetzelfde effect. Verlies aan verblijfplaatsen voor boombewonende vleermuissoorten.
- ❖ **Bomen niet kappen binnen 3 tot 7 dagen nadat exclusion flaps zijn opgehangen, maar tenminste na 3-7 dagen na het ophangen**
Deze maatregel geeft vleermuizen voldoende tijd om eventueel de verblijfplaats nog te verlaten en voorkomt sterfte.
- ❖ **Folie aanbrengen in de periode 20 sept 5 okt ipv tussen 1 – 24 september**
In deze periode waren de klimatologische en meteorologische omstandigheden gunstig

zodat vleermuizen voldoende tijd hebben om eventueel de verblijfplaats nog te verlaten en dat voorkomt sterfte.

- ❖ Geen aparte oud-houteilanden omdat omliggende bossen op een dergelijke manier beheerd worden. Extra vleermuiskasten worden ook niet in deze bossen opgehangen, maar in de omgeving.

Effect is gelijk aan het oorspronkelijke plan. De bossen in de omgeving kunnen een functie vervullen als verblijfplaats en foerageergebied. Het ophangen van vleermuiskasten in deze bossen voegt weinig toe omdat de aanwezigheid van oude bomen al voldoende potentiële verblijfplaatsen inhoudt. Bovendien zou monitoring van deze kasten tot een verstoring van deze bosgebieden leiden. Daarom worden de kasten in de directe omgeving van deze bosgebieden opgehangen.

4.3 Bever

Binnen het plangebied zijn recent enkele waarnemingen van de bever gedaan (2019-2020). Het gaat om een enkele waarneming in de slotvijver van Kasteel Wolfrath en een enkele in het uiterste noorden van het plangebied aan de Geleenbeek. Voor deze soort is geen Wnb-ontheffing aangevraagd aangezien de voorgenomen activiteit niet leidt tot overtreding van verbodsbepalingen. De gewijzigde werkzaamheden hebben geen effect op de bever. Voor deze soort wordt dan ook geen wijziging van de Wnb-ontheffing aangevraagd.

4.4 Steenmarter

Uit inventarisaties blijkt dat de steenmarter in het plangebied is waargenomen (Antea Group, 2018). Het is onduidelijk waar de steenmarter zijn verblijfplaats heeft. De steenmarter is met name een bewoner van gebouwen.

Relevante wijziging die een effect op de steenmarter kan hebben, is:

- ❖ Uitbreiding kapperiode:
De kwetsbare periode van de steenmarter is maart tot juli. voor de steenmarter geldt in Limburg, op basis van de Omgevingsverordening een vrijstelling van 15 augustus tot en met februari. Januari – februari is buiten kwetsbare periode steenmarter en valt binnen de periode dat een vrijstelling geldt voor ruimtelijke ontwikkelingen.

4.5 Broedvogels (algemene vogels en vogels met jaarrond beschermd nest)

Relevante wijziging die een effect op de broedvogels met een jaarrond beschermd nest kan hebben, is:

- ❖ Uitbreiding kapperiode:
Effect op de bosuil en andere soorten met jaarrond beschermd nest is gelijk aan het effect van de kap in sept- dec., namelijk verlies aan foerageergebied buiten de broedtijd. De werkzaamheden vinden buiten het broedseizoen plaats. Wel zal de deskundige ecooloog bij het terreinbezoek alert moeten zijn op eventueel vroegbroedende soorten.

Bij aanwezigheid van nesten/nestindicerend gedrag kan de desbetreffende boom en de directe omgeving ervan niet gekapt worden.

Het recent waargenomen nest van de buizerd zal verdwijnen doordat de boom wordt gekapt. Dit is in de provincie Limburg geen overtreding van verbodsbepaling.

❖ Overige wijziging

De werkzaamheden vinden allemaal buiten het broedseizoen plaats of hebben geen impact op broedende vogels omdat de maatregelen worden uitgevoerd door een ter zake kundig ecooloog die alert is op de aanwezigheid van broedende vogels en maatregelen neemt om verstoring van nesten te voorkomen.

4.6 Levendbarende hagedis

Bij het onderzoek naar de grote bosmuis is aan de westkant van het Sterrenbos de levendbarende hagedis aangetroffen. Het plangebied is suboptimaal voor de levendbarende hagedis. Dit blijkt ook uit het feit dat bij het nader onderzoek naar reptielen de levendbarende hagedis niet is waargenomen. Naar alle waarschijnlijkheid is er een kleine populatie levendbarende hagedissen in het plangebied aanwezig. Met name ter hoogte van de Geleenbeek en de randen langs het aanwezige bos zijn geschikt als leefgebied voor de levendbarende hagedis.

Er is de afgelopen periode heel veel inspanning verricht om de Levendbarende hagedissen in het Sterrebos te vangen en te verplaatsen. Er zijn langs de westflank van het Sterrebos tapijttegels uitgelegd die hagedissen aantrekken om te zonnen, gedurende de periode half april tot en met juni. Er zijn bij controles geen levendbarende hagedissen aangetroffen. Ook bij de werkzaamheden in het Sterrebos - waarbij bomen ingepakt werden met folie - vond dagelijks controle plaats van de tapijttegels in de randzone. Er zijn geen hagedissen aangetroffen.

Op maandag 27 september 2021 werd in het Sterrebos in een open stuk met varens een wegschietende levendbarende hagedis gezien. Er zijn 3 tapijttegels vanuit de randzone verplaatst naar dit deel van het Sterrebos om alsnog te proberen het dier te vangen. Controles van deze 3 tegels tot en met 31 oktober 2021 bleven vruchteloos.

Relevante wijzigingen die een effect op aanwezige vleermuizen kunnen hebben, zijn:

❖ Uitbreiding kapperperiode:

De kap leidt tot verlies leefgebied. Dit effect is gelijk aan het effect van de oorspronkelijke kapperperiode. Voorafgaand aan de kap is ingezet om de dieren af te vangen, maar hierbij zijn geen levendbarende hagedissen gevangen. Het eventueel vangen of tijdens de werkzaamheden doden van aanwezige individuen tijdens de kap is een overtreding van verbodsbepalingen.

❖ Verplaatsen vegetatievlakken bos tegelijkertijd met de kap van het Sterrebos ipv tussen 16 augustus en 1 oktober.

Deze vegetatievlakken bevinden zich niet in de randzone van het bos; het leefgebied van de levendbarende hagedis. Daarom heeft deze maatregel geen effect op de levendbarende hagedis.

❖ Aanbrengen tapijttegels in juni

Het was de bedoeling om deze vanaf april in het veld te hebben liggen. Gezien de

klimatologische omstandigheden (koud voorjaar) heeft de gewijzigde maatregel hetzelfde effect als de oorspronkelijke maatregel. De kans om daarmee aanwezige individuen te vinden, is gelijk.

- ❖ Alle aanwezige levendbarende hagedissen wegvangen in de periode juli – oktober in plaats van in de periode van half april tot en met juni van het jaar dat de kap plaatsvindt. Gezien de klimatologische omstandigheden (koud voorjaar) heeft de gewijzigde maatregel hetzelfde effect als de oorspronkelijke maatregel.

4.7 Kleine ijsvogelvinder

De kleine ijsvogelvinder is waargenomen gedurende de terreinbezoeken in 2019. Door de hoge aanwezigheid van kamperfoelie en de vele waarnemingen in de omgeving, is vastgesteld dat essentieel leefgebied van de kleine ijsvogelvinder aanwezig is in het Sterrebos.

Relevante wijzigingen die een effect op aanwezige vleermuizen kunnen hebben, zijn:

- ❖ Uitbreiding kapperperiode:
De kap leidt tot verlies leefgebied. Dit effect is gelijk aan het effect van de oorspronkelijke kapperperiode.
- ❖ Verplaatsen vegetatievlakken bos tegelijkertijd met de kap van het Sterrebos ipv tussen 16 augustus en 1 oktober.
Geen effect op de waardplanten voor de kleine ijsvogelvinder. Voor behoud en verplaatsing van de waardplanten zijn aparte maatregelen genomen.
- ❖ Wilde kamperfoelie herplanten in het bosgebied in juli in plaats van tijdens de kap
Dit effect op het leefgebied van de kleine ijsvogelvinder is gelijk aan het effect van de oorspronkelijke periode. Het enige verschil is dat de herplant niet meer tegelijkertijd met de kap plaats vindt. Door de herplant in bestaand bosgebied uit te voeren en niet in het compensatiegebied, is de kans veel groter dat de plant aanslaat en daarmee van betekenis kan zijn voor de kleine ijsvogelvinder.

5 Alternatieven

5.1 Welke alternatieve locatie heeft u voor de activiteit(en) overwogen waar de werkzaamheden geen of minder negatieve effecten hebben op de soort(en)?

Geef een onderbouwing waarom deze alternatieve locatie niet mogelijk is (in deze motivatie zijn ook de alternatieve inrichtingen van het plan opgenomen).

De alternatievenafweging is niet gewijzigd ten opzichte van de oorspronkelijke aanvraag.

5.2 Welke alternatieve werkwijze heeft u voor de activiteit(en) overwogen waar de werkzaamheden geen of minder negatieve effecten hebben op de soort(en)?

Vleermuizen – Levendbarende hagedis – Kleine ijsvogelvlinder

In de oorspronkelijke ontheffingsaanvragen waren maatregelen opgenomen om de effecten zo veel mogelijk te beperken. Op basis van voortschrijdend inzicht en gewijzigde planning zijn de voorgestelde maatregelen ecologisch de meest haalbare en uitvoerbare maatregelen om de negatieve effecten op de soorten zo veel mogelijk te beperken.

6 Wettelijk belang

6.1 Wettelijk belang Habitatrichtlijnsoorten (Artikel 3.5).

Het wettelijk belang voor vleermuizen is niet gewijzigd ten opzichte van de oorspronkelijke aanvraag.

Vleermuizen zijn opgenomen in Bijlage IV Habitatrichtlijn met het beschermingsregime van de artikelen 3.5 en 3.6 Wet natuurbescherming, dier- en plantensoorten van communautair belang die strikt moeten worden beschermd. De ontheffing wordt aangevraagd op grond van het bijbehorende belang (art. 3.8. lid 5 Wet natuurbescherming) voor de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

6.2 Wettelijk belang andere soorten, onderdeel A (Artikel 3.10).

Het wettelijk belang voor das, levendbarende hagedis en kleine ijsvogelvinder is niet gewijzigd ten opzichte van de oorspronkelijke aanvraag.

De das, de levendbarende hagedis en de kleine ijsvogelvinder zijn opgenomen in de nationale beschermde soortenlijst met het beschermingsregime van artikel 3.10, onderdeel A Wet natuurbescherming. De ontheffing wordt aangevraagd op grond van het bijbehorende belang (art. 3.8. lid 5 Wet natuurbescherming) voor de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

6.3 Motivatie “andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard”

De motivatie “andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard” is niet gewijzigd ten opzichte van de oorspronkelijke aanvraag.

Op 14 oktober 2021 heeft de Raad van State een aantal vergunningen voor het project geschorst zodanig dat op korte termijn niet mag worden gekapt. Bovendien is als gevolg van deze schorsing zeer de vraag of dat uiterlijk tegen het einde van dit jaar alsnog zal mogen gebeuren. En dit terwijl nieuwe leads een start of production (SOP) omstreeks Q1 2024 verlangen en de planning daarvoor vereist dat eind 2021 wordt gekapt, althans bij kap tijdens het volgende kapvenster in september 2022 een SOP omstreeks Q1 2024 onhaalbaar is. Een recente en zeer belangrijke ontwikkeling in het acquisitietraject onderstreept de noodzaak van deze timing, welke nog kan worden gehaald indien de uitbreiding van de fabriek in Q1 2022 kan beginnen en de kapwerkzaamheden uiterlijk vóór 1 maart 2022 zijn verricht. Alleen met deze verlenging van het kapvenster is een SOP dus nog haalbaar, waarmee de noodzaak voor die verlenging is gegeven. In de onderhavige toelichting op de aanvraag wordt onderbouwd dat deze noodzakelijke verlenging

van het kapvenster geen gevolgen heeft voor de staat van instandhouding van de betrokken soorten en daarmee kan worden verleend.

7 Gunstige staat van instandhouding

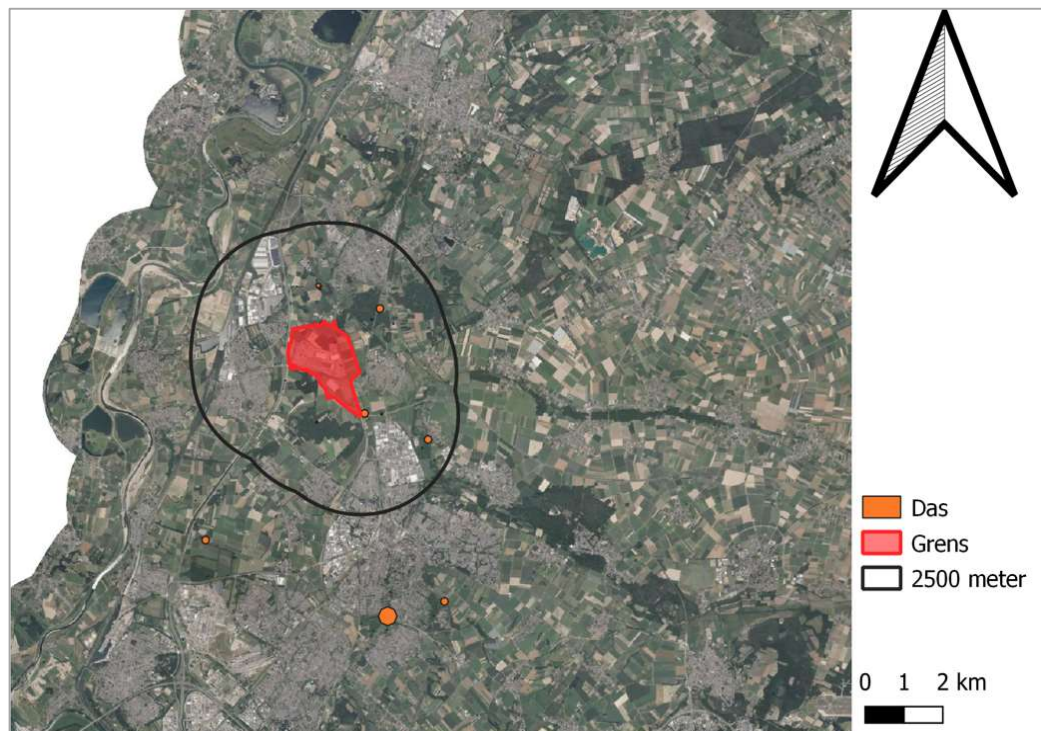
7.1 Wat is de staat van instandhouding van de soort(en) en motiveer de staat van instandhouding (met vermelding van bron(nen))

Voor de volgende soorten is een ontheffing gevraagd (dat wijzigt niet ten opzichte van Wnb-ontheffing juni 2021):

- Das
- Vleermuizen
 - gewone dwergvleermuis gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*),
 - laatvlieger watervleermuis
 - ruige dwergvleermuis bosvleermuis
 - rosse vleermuis baard/Brandt's vleermuis
 - ingekorven vleermuis
- Levendbarende hagedis
- Kleine ijsvogelvinder

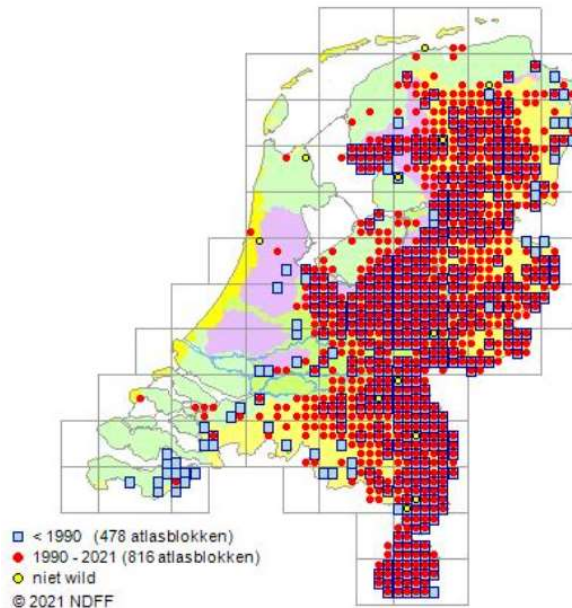
7.1.1 Das

De das is bekend in de omgeving van het plangebied (zie Figuur 7.1).

Figuur 7.1: Verspreiding van de das op basis van NDFF 2011 – 2021 t.o.v. het plangebied.

Op figuur 7.2 is te zien dat de verspreiding in Limburg (op schaal van atlasblokken 5 x 5 km) vrijwel aaneengesloten is.

Figuur 7.2: Verspreiding van de das in Nederland. Bron: Zoogdiervereniging, 2021.

Uit het onderzoek is gebleken dat in het Sterrebos geen hoofdburcht aanwezig is. Wel komen dassen in de omgeving voor en zijn graafsporen van dassen in omliggende bosschages waargenomen. 17 februari 2021 is bij het plaatsen van de vleermuiskasten een dode das gevonden (volwassen mannetje) ongeveer op de locatie waar de nieuwe locatie van de dassenburcht in het Sterrebos inmiddels is gerealiseerd. Ook in de waterschapsbos is een kunstburcht gerealiseerd. Op 7 mei 2021 zijn de kunstmatige dassenburchten afgerond.

In het activiteitenplan ten behoeve van de Wnb-ontheffingsaanvraag juni 2021 is onderbouwd dat de gunstige staat van instandhouding van de das door het voornemen niet in het geding komt, omdat de das voldoende alternatief leefgebied zal hebben na realisatie van het voornemen en de uitwisseling mogelijk blijft (en zelfs veiliger wordt gemaakt) naar alternatieve leefgebieden. De voorgenomen wijzigingen hebben geen gevolgen voor de gunstige staat van instandhouding van de das. In bijlage 1 en 3 is aangegeven hoe omgegaan wordt met deze soort binnen de verruiming van de kapperperiode en de wijziging van mitigerende maatregelen. Er is aangegeven in hoeverre de maatregelen voor de das wijzigen waarbij (nog steeds) geborgd is dat de functionaliteit van het gebied niet in het geding komt. Door het nemen van mitigerende maatregelen wordt voorkomen dat exemplaren worden gedood of worden verwond. Op grond van de ruime en aaneengesloten verspreiding is het aannemelijk dat de soort in (de omgeving van) het plangebied aanwezig blijft. De gunstige staat van instandhouding van de das komt niet in gevaar, mits gewerkt wordt conform de voorgestelde maatregelen.

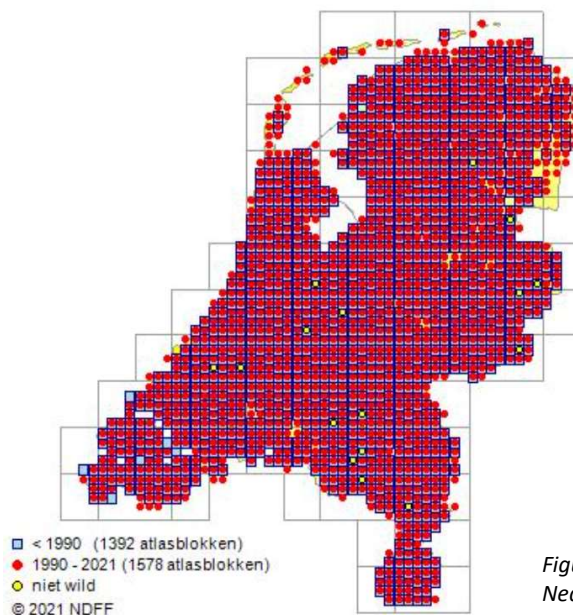
7.1.2 Vleermuizen

In het activiteitenplan VDL Nedcar (Antea Group, maart 2020) is uitgebreid ingegaan op de huidige staat van instandhouding van de betreffende vleermuissoorten en de populatie in de omgeving. Vanwege de complexiteit van het project is de beoordeling van de gunstige staat van instandhouding opgesteld door de vleermuizenexperts van de Zoogdierverseniging. Om deze reden wordt verwezen naar de Notitie 'Inschatting actuele Staat van Instandhouding van de vleermuissoorten in het beoogde uitbreidingsgebied van VDL Nedcar, op basis van veldonderzoek 2016 – 2020 en maatregelen ter mitigatie en compensatie (Limpens, H.G.J.A & Jansen, E.A., 2020). Geconcludeerd werd dat met het tijdig uitvoeren van de mitigerende en compenserende maatregelen, zoals beschreven in het mitigatie- en compensatieplan, er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken vleermuissoorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Ter actualisatie zijn in voorliggend rapport de meest recente verspreidingsgegevens opgenomen; de verspreidingskaarten op de website van de Zoogdierverseniging. Tot slot is de gunstige staat van instandhouding beoordeeld.

Gewone dwergvleermuis

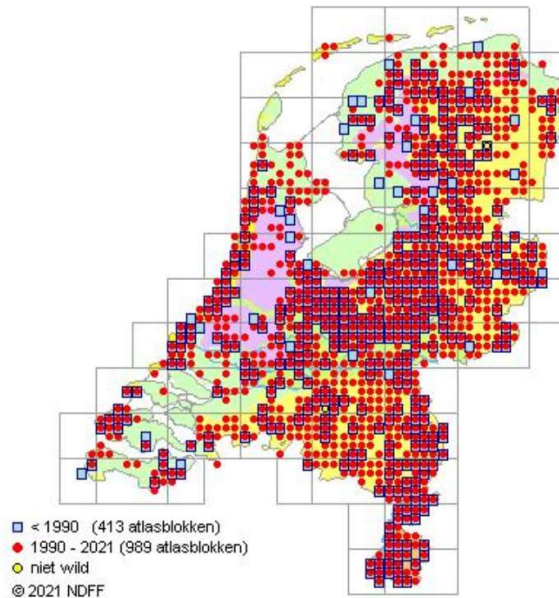
De gewone dwergvleermuis is een gebouwbewonende soort en in Nederland de meest algemene vleermuissoort. Op figuur 7.3 is te zien dat de verspreiding in Limburg en elders in Nederland vrijwel aaneengesloten is.

Figuur 7.3: Verspreiding van de gewone dwergvleermuis in Nederland. Bron: Zoogdierverseniging, 2021.

Gewone grootoorvleermuis

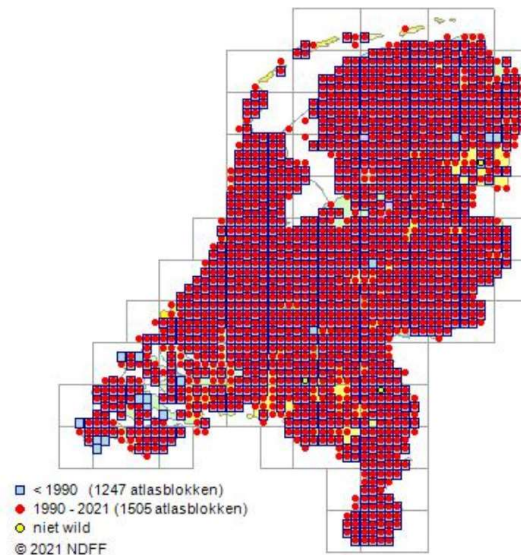
Uit Nederland zijn verspreide waarnemingen bekend, waarbij een duidelijke binding blijkt met bosgebied op zandgronden. Zwaartepunten van de verspreiding van de gewone grootoorvleermuis liggen daardoor in de duinstreek en het midden en oosten van ons land. De soort komt veel voor in het plangebied en omgeving.

Figuur 7.4: Verspreiding van de gewone grootoorvleermuis in Nederland. Bron: Zoogdiervereniging, 2021.

Laatvlieger

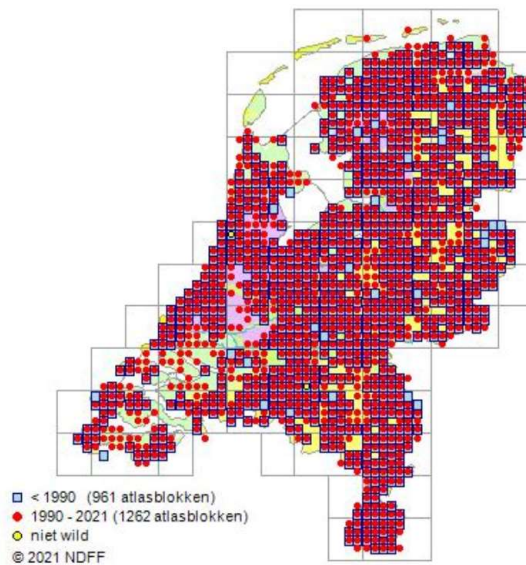
Dit betreft een gebouwenbewoner. Op figuur 7.5 is te zien dat de verspreiding in Limburg en elders in Nederland vrijwel aaneengesloten is.

Figuur 7.5: Verspreiding van de laatvlieger in Nederland. Bron: Zoogdiervereniging, 2021.

Watervleermuis

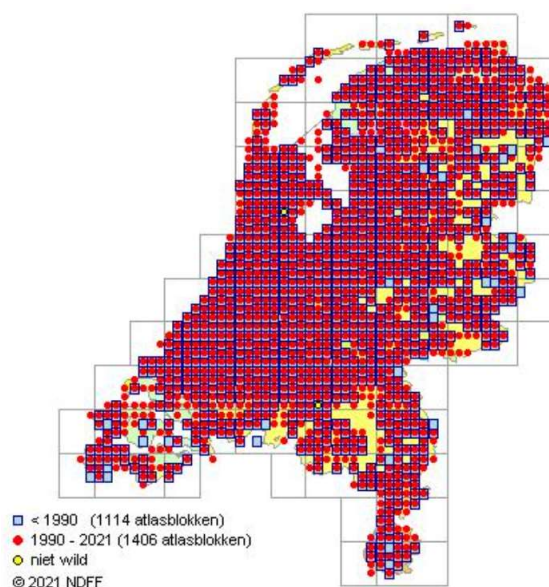
De verspreiding in Nederland van deze boombewonende soort toont een duidelijke binding met de oudere bossen in de duinen van West-Nederland, de hogere zandgronden in het oosten en het krijtlandschap van Zuid-Limburg. Daarbuiten komt de soort in het laagland voor op plaatsen waar oudere bossen of parken aanwezig zijn. In het noordwestelijke laagland worden in bosarme omgeving soms kleine groepen op zolders gevonden. De watervleermuis komt in de gehele provincie Limburg voor (zie figuur 7.6).

*Figuur 7.6: Verspreiding van de watervleermuis in Nederland.
Bron: Zoogdiervereniging, 2021.*

Ruige dwergvleermuis

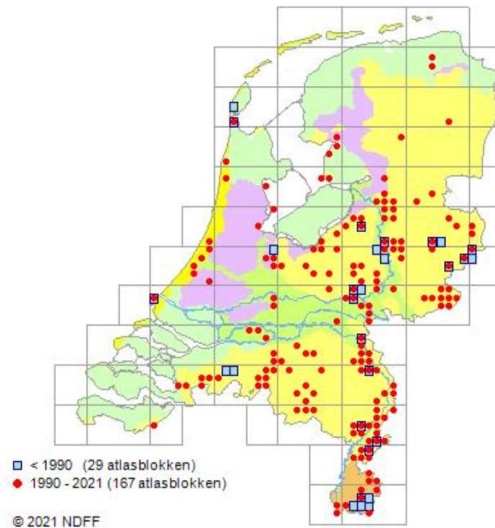
In Nederland komt deze gebouw- en boombewonende soort verspreid voor met een zwaartepunt in Noord-Holland. Het is een algemeen voorkomende soort (zie figuur 7.7).

Figuur 7.7: Verspreiding van de ruige dwergvleermuis in Nederland. Bron: Zoogdiervereniging, 2021.

Bosvleermuis

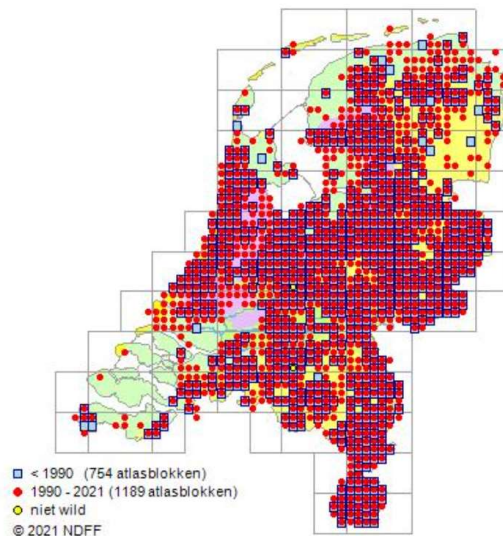
De bosvleermuis is in Nederland een zeer zeldzame soort waarover nog veel onduidelijkheid bestaat. Het betreft een gebouw- en boombewonende soort. Volgens informatie van de Zoogdierverseniging komt de soort in Limburg vooral in het oosten en zuiden van de provincie voor, zie Figuur 7.8.

*Figuur 7.8: Verspreiding van de bosvleermuis in Nederland.
Bron: Zoogdierverseniging, 2021.*

Rosse vleermuis

Nederland is een belangrijk land voor de rosse vleermuis, een boombewonende soort. De soort komt verspreid over ons land voor, met concentraties van kolonies op plaatsen waar oud bos en open waterrijke gebieden bijeenkomen, zoals in de binnenduinrand, de noordkant van de Utrechtse Heuvelrug, de IJsseluiterwaarden, Noordwest-Overijssel en het grensgebied van Groningen en Drenthe.

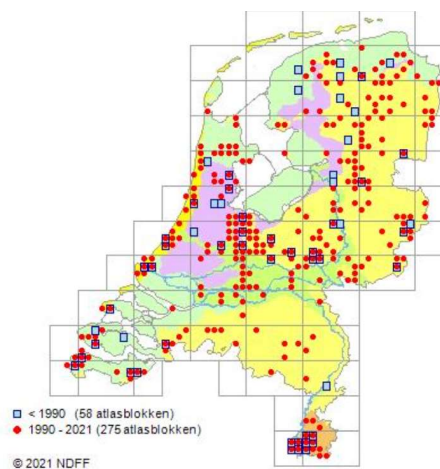
*Figuur 7.9: Verspreiding van de rosse vleermuis in Nederland.
Bron: Zoogdierverseniging, 2021.*

Baard/Brandt's vleermuis

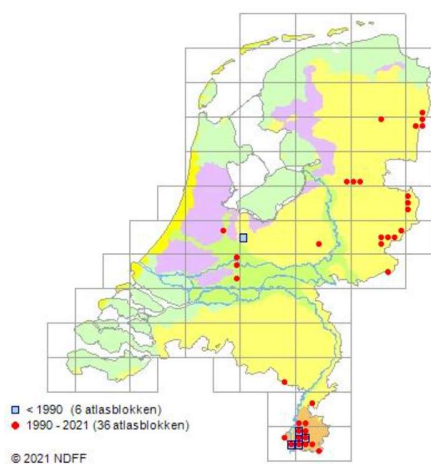
De baardvleermuis en Brandts vleermuis zijn twee soorten waarvan de geluiden sterk overeen komen. Om deze reden is het moeilijk om de soorten uit elkaar te houden met enkel batdetector onderzoek. Uit het nader onderzoek van Faunaconsult, 2019 is gebleken dat een groep baardvleermuizen of Brandts vleermuizen aanwezig is in het Sterrebos. Beide soorten worden hier uiteengezet.

Baardvleermuis verblijft zowel in gebouwen als in bomen. Brandt's vleermuis verblijft in gebouwen en vleermuiskasten. De zomerverspreiding van de Baardvleermuis in Nederland is zeer slecht bekend. Tijdens de winterslaap is het echter een van de talrijkst aangetroffen soorten vleermuizen, die in grote delen van Nederland voorkomt.

De verspreiding van de Brandts vleermuis in Europa is slecht bekend, vanwege het moeilijke onderscheid ten opzichte van de baardvleermuis. Tussen 1999 en 2001 werden bij gerichte vangacties van baardvleermuizen in zomerleefgebieden en bij winterverblijfplaatsen Brandts vleermuizen waargenomen. De Brandts vleermuis is eenmaal waargenomen op circa 4,5 kilometer afstand van het Sterrebos. Het is dus niet uit te sluiten dat de soort kan voorkomen in het Sterrebos, maar gezien de lage aantallen Brandts vleermuizen in Nederland is een kraamkolonie van 21 dieren zeer waarschijnlijk geen groep Brandts vleermuizen.

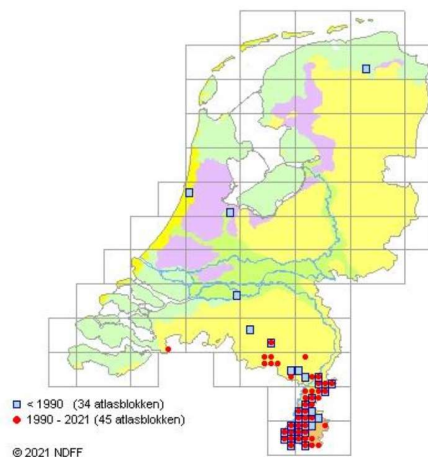
Figuur 7.10: Verspreiding van de baardvleermuis in Nederland. Bron: Zoogdierverseniging, 2021.

Figuur 7.11: Verspreiding van de Brandt's vleermuis in Nederland. Bron: Zoogdierverseniging, 2021.

Ingekorven vleermuis

Deze soort verblijft in gebouwen. Het betreft een zeer zeldzame soort (zie figuur 7.12).

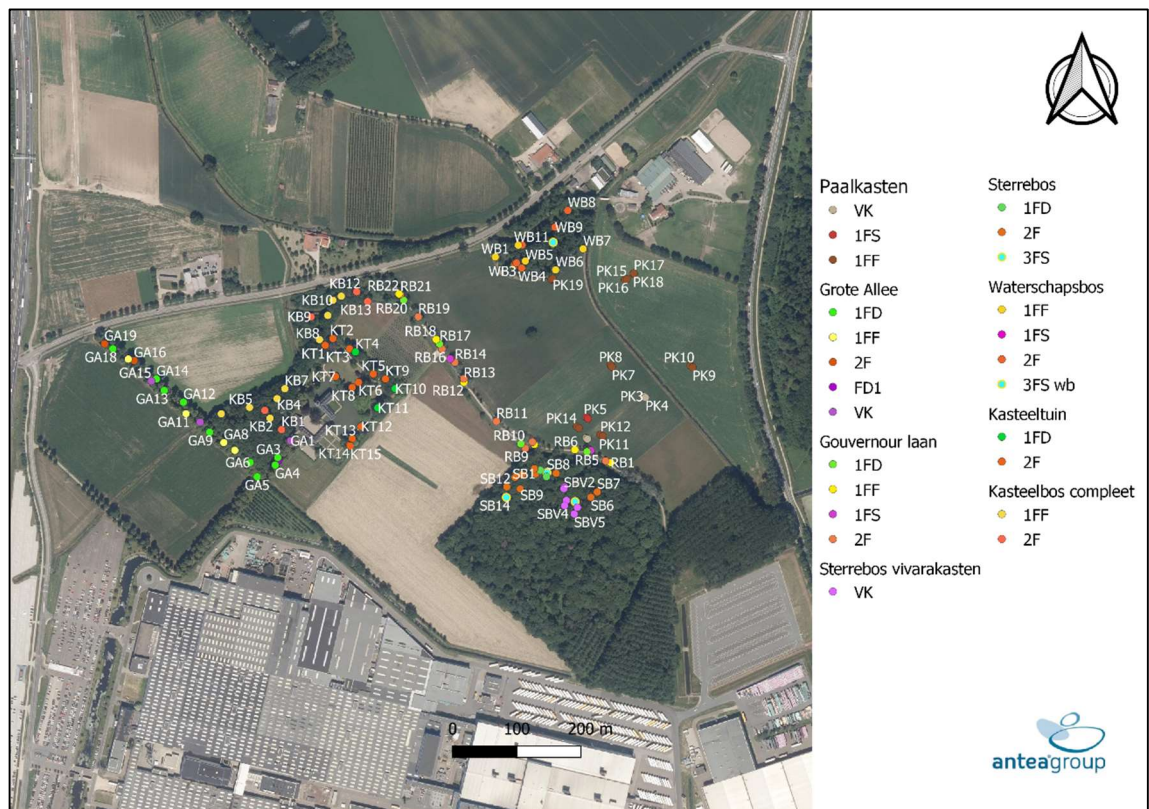

Figuur 7.12: Verspreiding van de ingekorven vleermuis in Nederland. Bron: Zoogdierverseniging, 2021.

Beoordeling gunstige staat van instandhouding aanwezige vleermuissoorten

De voorgenomen activiteit resulteert in het verdwijnen van verblijfplaatsen van boombewonende vleermuissoorten, van foerageergebied en van vliegroutes. Dit effect wijzigt niet door de voorgenomen wijzigingen. Ook de belangrijkste mitigerende en compenserende maatregelen wijzigen niet.

In het activiteitenplan ten behoeve van de Wnb-ontheffingsaanvraag juni 2021 is onderbouwd dat de gunstige staat van instandhouding van de aanwezige vleermuissoorten door het voornemen niet in het geding komt, omdat er voldoende alternatieve verblijfplaatsen en foerageergebied aanwezig is na realisatie van het voornemen en deze bereikbaar blijven via vliegroutes. Er zijn tijdig (rekening houdend met de gewenningsperiode) ruim voldoende vervangende nestkasten opgehangen in de omgeving. Er zijn in februari 2021 118 kasten geplaatst, waardoor het totaal op 130 vleermuis kasten komt. De kasten zijn in het Sterrebos veelal hoog opgehangen. De kasten zijn verspreid door het gebied opgehangen, zie figuur 7.13. Daarnaast zijn er in april 2021 10 palen met een lengte van 6 m en breedte van 15 bij 15 cm met telkens twee vleermuis kasten per paal in de grond gezet. De palen zijn ca 1 m in de grond gezet en versterkt met beton. De onderzijde van de kasten bevindt zich op minstens 4,5 m.

Figuur 7.13: locaties opgehangen vleermuis kasten

Daarnaast wordt foerageergebied gerealiseerd. Ook dat wijzigt niet. In bijlage 1, 2 en 3 is onderbouwd dat wijzigingen geen negatief effect hebben op de gunstige staat van instandhouding van de desbetreffende vleermuissoorten. Ook met de wijzigingen in de kapperperiode en de wijzigingen in de maatregelen is het aannemelijk dat de vleermuissoorten in (de omgeving van) het plangebied aanwezig blijven, het plangebied kunnen bereiken, er verblijfplaatsen vinden en kunnen foerageren. Daarmee wordt er - ook met de gewijzigde maatregelen - geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied te laten voortbestaan. Dan kan worden gesteld, dat een negatief effect op de gunstige staat van instandhouding van de betrokken populaties kan worden uitgesloten, mits gewerkt wordt conform de voorgestelde maatregelen.

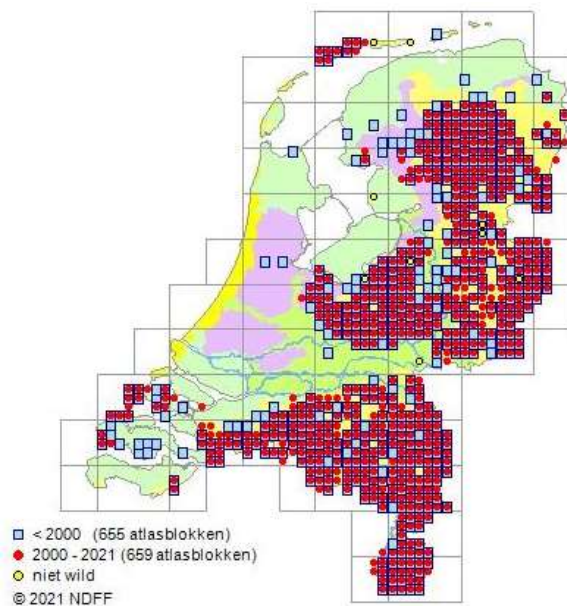
7.1.3 Levendbarende hagedis

De levendbarende hagedis is bekend in de omgeving van het plangebied (zie Figuur 7.14). Uit het onderzoek is gebleken dat in het plangebied suboptimaal is voor de levendbarende hagedis. Dit blijkt ook uit het feit dat bij onderzoek naar reptielen de levendbarende hagedis niet is aangetroffen. Naar alle waarschijnlijkheid is maar een kleine populatie van de levendbarende hagedis in het plangebied aanwezig.

Figuur 7.14: Verspreiding van de levendbarende hagedis op basis van NDFF 2011 – 2021 t.o.v. het plangebied.

Daarnaast is op basis van de verspreidingskaart te zien dat de levendbarende hagedis in heel provincie Limburg voorkomt (zie Figuur 7.15).

Figuur 7.15: Verspreiding van de levendbarende hagedis in Nederland. Bron: Ravon, 2021.

Door het aantreffen van slechts enkele exemplaren van de levendbarende hagedis, wordt uitgegaan van een kleine populatie in het plangebied. Door de werkzaamheden wordt het leefgebied van enkele exemplaren van de soort aangetast. In het mitigatie- en compensatieplan is omschreven hoe om wordt gegaan met de aanwezigheid van de levendbarende hagedis en met de voortplantings- en rustplaatsen van de levendbarende hagedis binnen het geschikte habitat voor levendbarende hagedis in het plangebied. In bijlage 1 en 3 is aangegeven hoe omgegaan wordt met deze soort binnen de verruiming van de kapperperiode en de wijziging van mitigerende maatregelen. Er is aangegeven welke maatregelen voor de levendbarende hagedis genomen worden zodat de functionaliteit van het gebied niet in het geding komt. Door het nemen van mitigerende maatregelen wordt voorkomen dat exemplaren worden gedood of worden verwond. Hierdoor is het aannemelijk dat de soort in (de omgeving van) het plangebied aanwezig blijft. De gunstige staat van instandhouding van de levendbarende hagedis komt niet in gevaar, mits gewerkt wordt conform de voorgestelde maatregelen.

7.1.4 Kleine Ijsvogelvlinder

De kleine ijsvogelvlinder is een kwetsbare standvlinder. In het Sterrebos is de soort eenmaal waargenomen en in de omgeving is de soort bekend, zie Figuur 7.16.

Figuur 7.16: Verspreiding van de kleine ijsvogelvinder op basis van NDFF 2011 – 2021 t.o.v. het plangebied.

Uit het Landelijk Meetnet Vlinders blijkt dat de aantallen van de kleine ijsvogelvinder sterk afnemen. De kleine ijsvogel is zo goed als verdwenen uit Drenthe, de Veluwe, de Utrechtse heuvelrug, het Rijk van Nijmegen en grote delen van Noord-Brabant en Limburg. Alleen in Twente en de Achterhoek heeft hij nog een groot en min of meer aaneengesloten verspreidingsgebied. De grootste populaties bevinden zich op dit moment in Twente (Vlinderstichting, 2021) (zie Figuur 7.17).

Figuur 7.17: Verspreiding van de kleine ijsvogelvinder in Nederland 2000 - 2015. Bron: Vlinderstichting, 2021.

In het activiteitenplan ten behoeve van de Wnb-ontheffingsaanvraag juni 2021 is onderbouwd dat de gunstige staat van instandhouding van de kleine ijsvogelvinder door het voornemen niet in het geding komt, omdat de kleine ijsvogelvinder voldoende leefgebied zal hebben na realisatie van het voornemen en er maatregelen getroffen worden om voldoende aanbod aan waardplanten te realiseren. De voorgenomen wijzigingen hebben geen gevolgen voor de gunstige staat van instandhouding van de kleine ijsvogelvinder. In bijlage 1 en 3 is aangegeven hoe omgegaan wordt met deze soort binnen de verruiming van de kapperperiode en de wijziging van mitigerende maatregelen. Er is aangegeven in hoeverre de maatregelen voor deze vlinder wijzigen waarbij (nog steeds) geborgd is dat de functionaliteit van het gebied niet in het geding komt. Door het nemen van mitigerende maatregelen wordt voorkomen dat exemplaren worden gedood of worden verwond. Hierdoor is het aannemelijk dat de soort in (de omgeving van) het plangebied aanwezig blijft. De gunstige staat van instandhouding van de kleine ijsvogelvinder komt niet in gevaar, mits gewerkt wordt conform de voorgestelde maatregelen.

8 Maatregelen

8.1 Welke mitigerende maatregelen en/of compenserende maatregelen worden genomen die het effect op de soort(en) beperken of ongedaan maken?

De wijzigingen betreffen enkele maatregelen. Deze worden hier genoemd. In bijlage 3 is aangegeven in hoeverre de voorschriften met betrekking tot deze maatregelen wijzigingen. De meeste mitigerende en compenserende maatregelen worden uitgevoerd conform de Wnb-ontheffing juni 2021.

- Vanuit het Sterrebos moeten 20 vlakken vegetatie ter grootte van 2 m² en met een diepte van 30 cm verplaatst worden naar het compensatiegebied (10) en naar bestaand bosgebied (10) op het moment dat de kapwerkzaamheden in het Sterrebos uitgevoerd worden. Op locaties waar de vlakken worden teruggeplaatst moet eerst een gat van 2 m² en 30 cm diep gegraven worden, waarna de vlakken geplaatst kunnen worden. De vlakken moeten in juni uitgezet worden met piketpaaltjes op het moment dat de kruidlaag goed zichtbaar is.
- Bij herstelwerkzaamheden van de aanplant van het compensatiebos moet oudere vegetatie worden toegepast van minimaal één groeiseizoen ouder dan aangeplant in 2021 om geen verlies te hebben in de ontwikkeling van het bosplantsoen.
- De verruiming van de kapperperiode valt (nog steeds) buiten het broedseizoen en buiten de kwetsbare periode van de steenmarter;
- De boom met het nest van een buizerd, alleen in het te kappen deel van het bos, mag alleen buiten het broedseizoen, dus van augustus tot en met februari, gekapt worden;
- Mitigerende maatregelen voor vleermuizen mogen ook tot en met 5 oktober uitgevoerd worden indien dagtemperaturen boven de 10 graden Celsius en avondtemperaturen boven de 7 graden Celsius aanwezig zijn.
- De mitigerende maatregelen worden regulier gecontroleerd. Maandelijks, dan wel wanneer weersomstandigheden daar aanleiding toe geven (storm e.d.) zal een schouw plaatsvinden. Dit wordt steekproefsgewijs uitgevoerd.
- Aanbrengen voedsel bij de kunstburchten om kans op ontdekking door das te vergroten, ook als de huidige burcht in het Sterrebos niet of sporadisch in gebruik is
- Wordt de burcht in het Sterrebos sporadisch of niet gebruikt, dan moet de burcht in de periode december tot en met februari (kraamperiode tot aan moment van kap) ongeschikt gemaakt worden. Voorafgaand aan de kap wordt er een corridor aangelegd van dassenraster tussen de huidige burcht en de nieuwe kunstburcht die tegen het Sterrebos aan ligt. In het raster moeten kleppen geplaatst worden, zodat de dassen wel bij hun huidige burcht komen en zodat ze worden gedwongen om via het raster rond de nieuwe kunstburcht de corridor te verlaten. Minimaal een week voor de start van de werkzaamheden wordt de oude burcht onbereikbaar gemaakt door de kleppen bij deze burcht dicht te zetten en de corridor af te sluiten. De vergraving gebeurt in eerste instantie met de hand. Indien geen dieren aanwezig zijn wordt de ontgraving mechanisch voortgezet. Deze werkzaamheden worden niet uitgevoerd in vorstperiode.
- alle werkzaamheden met betrekking tot de huidige burcht in het Sterrebos moeten worden uitgevoerd tussen zonsopkomst en zonsondergang en niet later dan 19.00 uur en alleen in de

periode juli tot en met februari en in de periode december - februari met dagelijkse begeleiding van een ter zake deskundig ecoloog.

- Kamperfoelie uit het Sterrebos wordt alleen verplant als de wortels niet te veel verstrengeld zijn met boomwortels om bij verplaatsing de bomen niet te veel te beschadigen.
- Extra aanplant van kamperfoelie aangeplant op de locatie van overplaatsing.

8.2 **Hoe gaat u het effect van de werkzaamheden op de soort(en) volgen/monitoren tijdens en na de uitvoering?**

Werkzaamheden worden uitgevoerd onder ecologische begeleiding van ter zake deskundige (conform voorschrift 32 van de Wnb-ontheffing juni 2021). Er wordt een logboek bijgehouden.

De wijze van monitoring verandert niet als gevolg van de – in dit wijzigingsverzoek opgenomen – wijzigingen. De voorschriften met betrekking tot monitoring zoals opgenomen in de Wnb-ontheffing juni 2021 (voorschrift 26, 27, 28, 29, 30 en 31) blijven van toepassing.

9 Bronnen

Antea Group, 2020a. Natuurtoets Uitbreiding VDL Nedcar en Infrastructurele aanpassingen.

Antea Group, 2020b. Compensatieplan uitbreiding VDL Nedcar en Infrastructurele aanpassingen.

Antea Group, 2018. Nader onderzoek 2018. De das in het uitbreidingsgebied van VDL Nedcar BV. Zie tevens bijlage II.

Antea Group, 2019. Nader onderzoek 2019. De das in het uitbreidingsgebied van VDL Nedcar BV.

Antea Group, 2020a. Activiteitenplan Uitbreiding VDL Nedcar; ontheffingsaanvraag das, kleine ijsvogelvinder en vleermuizen. 9 maart 2020.

Antea Group, 2020b. Activiteitenplan Uitbreiding VDL Nedcar; ontheffingsaanvraag das, kleine ijsvogelvinder, vleermuizen, bever en levendbarende hagedis. 15 oktober 2020.

Antea Group, 2020c. Aanvulling Wnb-ontheffingsaanvraag, Uitbreiding VDL Nedcar te Born. Definitief revisie 2.0' van 18 december 2020.

Antea Group, 2021a. Brief 'Wijziging ontheffingsaanvraag fabrieksuitbreiding VDL Nedcar'. 7 januari 2021.

Antea Group, 2021b. Notitie 'Uitvoeringsnotitie plantwerk'. 19 januari 2021

Antea Group, 2021c. memo 'Beantwoording aanvullende vragen n.a.v. Wnb-ontheffingsaanvraag (zaaknummer 2020-202066)' 29 januari 2021.

Antea Group, 2021d. 'Beplantingsplan compensatiebos', revisie CO 3 februari 2021.

Antea Group, 2021e. Brief 'Wijziging ontheffingsaanvraag fabrieksuitbreiding VDL Nedcar' 9 februari 2021.

Antea Group, 2021f. Brief 'Wijziging ontheffingsaanvraag fabrieksuitbreiding VDL Nedcar' 11 februari 2021.

Antea Group, 2021g. Brief 'Wijziging ontheffingsaanvraag fabrieksuitbreiding VDL Nedcar' 5 maart 2021.

Antea Group, 2021h. Memo 'Beschrijving kapmethode Sterrebos' 16 maart 2021.

Bos, F.G., Bosveld, M.A., Groenendijk, D.G., Van Swaay, C.A.M. & Wynhoff, I., 2006. De dagvlinders van Nederland - verspreiding en bescherming. Nederlandse Fauna 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & EISNederland, in samenwerking met De Vlinderstichting, Wageningen.

BIJ12, 2017a. Kennisdocument Das Meles meles. Versie 1.0, juli 2017.

BIJ12, 2017b. Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. Versie 1.0, juli 2017.

BIJ12, 2017c. Kennisdocument Gewone grootoorvleermuis *Plecotus auritus*. Versie 1.0, juli 2017.

BIJ12, 2017d. Kennisdocument Watervleermuis *Myotis daubentonii*. Versie 1.0, juli 2017.

BIJ12, 2017e. Kennisdocument Ruige dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii*. Versie 1.0, juli 2017.

BIJ12, 2017f. Kennisdocument Rosse vleermuis *Nyctalus noctula*. Versie 1.0, juli 2017.

Bionet Natuuronderzoek, 2019. Vleermuizen in het Sterrebos, een zoektocht naar kraamverblijven van boombewonende vleermuizen. D.d. 2 oktober 2019.

Dietz, C., Helversen, von, O., Nill, D., 2011. Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika. Tirion natuur i.s.m. de Zoogdiervereniging, Nijmegen.

Faunaconsult, 2019. Flora- en faunaonderzoek voor uitbreiding van VDL Nedcar te Born. D.d. 1 oktober 2019.

Jansen, E.A. & H.G.J.A. Limpens, 2020a. De aangetoonde soorten en functies voor vleermuizen van het beoogde uitbreidingsgebied van VDL Nedcar notitie van de zoogdiervereniging n2020030 i/o Antea Group.

Jansen, E.A. & H.G.J.A. Limpens, 2020b. Beoordeling mitigatie en compensatieplan voor het beoogde uitbreidingsgebied van VDL Nedcar. N2020.027 i/o Antea Group.

Limpens, H.G.J.A & E.A. Jansen, 2020. Inschatting actuele staat van instandhouding van de vleermuissoorten in het beoogde uitbreidingsgebied van VDL Nedcar, op basis van veldonderzoek 2016 – 20201 en maatregelen ter mitigatie en compensatie. Notitie van de zoogdiervereniging n2020029 i/o Antea-Group

Limpens, H., Regelink, J., en Koelman, R. (2010). Vleermuizen en planologie. Zoogdiervereniging, Arnhem.

Provincie Limburg, 2017. Beleidsregels ten behoeve van de passieve soortenbescherming onder de Wet natuurbescherming in Limburg (d.d. 6 december 2017).

Zoogdiervereniging, 2021. Notitie 'Beoordeling aanvullende maatregelen bomenkap Sterrebos te Born' door de Zoogdiervereniging met documentnummer N2021.xxx van 15 maart 2021;

Overig:

- NDFF (Nationale Databank Flora en Fauna)
- Vogelbescherming.nl
- Vleermuis.net
- Vlinderstichting.nl
- RAVON
- Zoogdiervereniging.nl
- SOVON.nl

Bijlage 1. Memo Verruimen kapvenster – ecologische onderbouwing

Memo

memonummer
datum 3 november 2021
aan Bevoegd gezag Wnb-ontheffing Provincie Limburg
van Antea Group
kopie VDL Nedcar
Provincie Limburg
project Fabrieksuitbreiding VDL Nedcar
projectnr. 432287
betreft Verruimen kapvenster - ecologische onderbouwing

Aanleiding

VDL Nedcar is voornemens om aansluitend op de huidige locatie in de Born te gaan uitbreiden. De Provincie Limburg is voornemens om de bestaande (provinciale) infrastructuur ter hoogte van VDL Nedcar (N276) zodanig aan te passen zodat, na realisatie van de uitbreiding van VDL Nedcar, er voldoende doorstroming van het verkeer op de betreffende (en nabijgelegen) wegen is.

Voor de fabrieksuitbreiding van VDL Nedcar is ook een Wnb-ontheffingsaanvraag verleend (Zaaknummer 2020-202066). Daarin zijn voorschriften opgenomen om de mitigerende en compenserende maatregelen te borgen die nodig zijn in verband met de effecten op beschermde soorten.

Inmiddels zijn een aantal mitigerende en compenserende maatregelen conform de op dat moment in werking zijnde ontheffing uitgevoerd.

Naar aanleiding van het verzoek om voorlopige voorziening heeft de voorzieningenrechter van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State op 14 oktober 2021 uitspraak gedaan. De omgevingsvergunningen (de kapwerkzaamheden) en de Wnb-ontheffing zijn geschorst bij wijze van voorlopige voorziening in afwachting van tot Afdeling uitspraak heeft gedaan in de bodemprocedure (Uitspraak 202101048/3/R2).

Doel en leeswijzer

In de Wnb-ontheffing is uitgegaan van kapwerkzaamheden in de periode september – december. In voorliggend memo wordt verkend wat de ecologische effecten zijn van verruiming van het kapvenster naar februari voor de soorten waarvoor een Wnb-ontheffing is verleend en voor overige beschermde soorten die voorkomen. Dit betreft de volgende soorten:

- Vleermuizen
- Das
- Steenmarter
- Broedvogels
- Bosuil
- Levendbarende hagedis
- Kleine ijsvogelvlinder

Tot slot wordt een doorkijk gegeven naar de gevolgen voor de voorschriften.

Deze memo betreft de ecologische onderbouwing voor de verruiming van het kapvenster voor het Sterrebos. Het verruimen van het kapvenster vergt aanpassingen van enkele voorschriften uit de reeds verleende (en op dit moment geschorste) Wnb-ontheffing. Daarnaast worden vanwege voortschrijdend inzicht vanuit de realisatie van het compensatieplan een aantal wijzigingsvoorstellen gedaan voor de voorschriften. Deze zijn in een separate memo opgenomen, welke eveneens een bijlage vormt bij het "Activiteitenplan VDL Nedcar, Wijziging Wnb-ontheffingsaanvraag das, vleermuizen, levendbarende hagedis, kleine ijsvogelvinder" d.d. 3 november 2021.

Conclusie

Voor de verruiming van de kapperperiode is een aanpassing nodig van 5 voorschriften: voorschrift 15c, voorschrift 17b, voorschrift 17d, voorschrift 19a4 en voorschrift 19b. Daarnaast zijn er 2 aanvullende maatregelen voorgesteld.

De verruiming van de kapperperiode houdt een risico in omdat er een grotere kans is op voorkomen van broedvogels en van de das in het Sterrebos.

Voor steenmarter, bosuil, levendbarende hagedis en kleine ijsvogelvinder is geen wijziging van de voorschriften nodig om de wijziging van de kapperperiode mogelijk te maken.

Vleermuizen

- Geen andere negatieve effecten door verruimen kapvenster ten opzichte van de effecten van de oorspronkelijke kapperperiode.
- Kap betekent overtreding van verbodsbepaling, opgenomen in Wnb-ontheffing juni 2021.
- Wel gevolgen voor voorschriften (wijziging nodig) door extra te nemen maatregel (steekproefsgewijze controle).

Toelichting

- In de notitie van de Zoogdierverseniging (Jansen, E.A. & H.G.J. A. Limpens, 2020. De aangetoonde soorten en functies voor vleermuizen van het beoogde uitbreidingsgebied van VDL Nedcar notitie van de zoogdierverseniging n2020030 i/o Antea Group - onderdeel van de oorspronkelijke Wnb-ontheffingsaanvraag is de functie van het Sterrebos en de directe omgeving voor de verschillende vleermuissoorten aangegeven (zie onderstaande tabel).

Soortnaam	Soort	Jachtplek functie	Vliegroute functie	Zomerverblijf functie	Kraamverblijf functie	Paarverblijf functie	Winterverblijf functie	Migratieroute
Pipistrellus pipistrellus	Gewone dwergvleermuis	aanwezig	aanwezig	afwezig*	aanwezig	aanwezig	afwezig*	?
Pipistrellus nathusii	Ruige dwergvleermuis	aanwezig	aanwezig	aanwezig	afwezig	aanwezig	aanwezig?	?
Pipistrellus pygmaeus	Kleine dwergvleermuis	afwezig	afwezig	afwezig	afwezig	afwezig	afwezig	?
Eptesicus serotinus	Laatvlieger	aanwezig	aanwezig	afwezig	afwezig	afwezig	afwezig	?
Nyctalus noctula	Rosse vleermuis	aanwezig	aanwezig	aanwezig	aanwezig	aanwezig	afwezig?	?
Nyctalus leisleri	Bosvleermuis	aanwezig	aanwezig	afwezig	afwezig	afwezig	afwezig	?
Vespertilio murinus	Tweede eurioge vleermuis	afwezig	afwezig	afwezig	afwezig	afwezig	afwezig	?
Plecotus austriacus	Grijze grootoorvleermuis	afwezig?	afwezig?	afwezig	afwezig	afwezig	afwezig	?
Plecotus auritus	Gewone grootoorvleermuis	aanwezig	aanwezig	aanwezig	aanwezig	aanwezig	afwezig*	?
Myotis mystacinus	Gewone baardvleermuis	aanwezig	aanwezig	aanwezig	afwezig	afwezig	afwezig	?
Myotis brandti	Brandt's baardvleermuis	afwezig	afwezig	afwezig	afwezig	afwezig	afwezig	?
Myotis daubentonii	Watervleermuis	aanwezig	aanwezig	aanwezig	afwezig	afwezig	afwezig	?
Myotis nattereri	Franjestaart	aanwezig	afwezig	afwezig	afwezig	afwezig	afwezig	?
Myotis bechsteini	Bechsteins vleermuis	afwezig	afwezig	afwezig	afwezig	afwezig	afwezig	?
Myotis emarginatus	Ingekorven vleermuis	aanwezig	aanwezig	afwezig	afwezig	afwezig	afwezig	?
Myotis myotis	Vale vleermuis	afwezig	afwezig	afwezig	afwezig	afwezig	afwezig	?

afwezig* = afwezig in het plangebied, maar aanwezig in het studiegebied

Uit bovenstaande tabel blijkt dat de vleermuissoorten waarvoor de Wnb-ontheffing is verleend foerageren in het Sterrebos en omgeving. Het betreft de gewone dwergvleermuis (Pipistrellus pipistrellus), gewone grootoorvleermuis (Plecotus auritus), laatvlieger (Eptesicus serotinus), watervleermuis (Myotis daubentonii), ruige dwergvleermuis (Pipistrellus nathusii), bosvleermuis (Nyctalus leisleri), rosse vleermuis (Nyctalus noctula), baard/Brandt's vleermuis (Myotis mystacinus/Myotis brandti) en ingekorven vleermuis (Myotis emarginatus)

De franjestaart gebruikt het gebied sporadisch als foerageergebied. Kap van het Sterrebos leidt voor deze soort niet tot een overschrijding van verbodsbepalingen.

- Het verruimen van het kapvenster heeft een beperkte invloed op de functie van het bos als foerageergebied voor vleermuizen. De oorzaak hiervoor is dat de genoemde vleermuissoorten insecteneters zijn en in winterslaap gaan om de winter, wanneer er bijna geen insecten zijn, goed door te komen.
- De verblijfplaatsen zijn door de getroffen maatregelen conform Wnb-ontheffingen onbereikbaar gemaakt. De mitigerende maatregelen – voor zover omkeerbaar – zijn uitgevoerd conform voorschrift 17 (bijvoorbeeld bomen zijn ingepakt met folie en exclusion flaps zijn aangebracht). Daarom heeft het bos geen functie meer als verblijfplaats voor vleermuizen.
- Verlies van foerageergebied voor vleermuizen als het bos in januari/februari wordt gekapt, is vergelijkbaar c.q. kleiner dan de negatieve effecten op de functie als foerageergebied in het geval het bos in september – december wordt gekapt. Het compensatiegebied is aangeplant (conform voorschrift 18)¹.
- Kap van het bosgebied betekent altijd een overtreding van de verbodsbepaling (het vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de genoemde vleermuissoorten, artikel 3.5, vierde lid Wnb) en daarvoor is reeds een Wnb-ontheffing verleend.
- Met de Zoogdiervereeniging heeft afstemming plaatsgevonden. De zoogdiervereeniging kan instemmen met de wijze waarop het inpakken van de potentiële verblijfplaatsen heeft plaats gevonden. Bij verruiming van de kapperperiode adviseert de Zoogdiervereeniging om regulier te controleren. Daarom zal maandelijks, dan wel wanneer weersomstandigheden daar aanleiding toe geven (storm e.d.), een schouw plaatsvinden. Dit kan steekproefsgewijs. Deze mail is als bijlage 2 bij het Activiteitenplan bij de wijzigingsaanvraag van 3 november opgenomen².

Das

- Geen andere negatieve effecten door verruimen kapvenster ten opzichte van de oorspronkelijke kapperperiode.
- Indien de burcht in het Sterrebos niet in gebruik is als kraamburcht, zijn er geen extra negatieve effecten door verruimen kapvenster. Wel overtreding van verbodsbepaling, opgenomen in Wnb-ontheffing juni 2021.
- Indien de burcht in het Sterrebos wel in gebruik is als kraamburcht, is ongeschikt maken van de burcht en verplaatsing van de das niet mogelijk en is kap in januari/februari niet mogelijk. Kap is dan mogelijk in het najaar. Indien de das dan nog aanwezig is, is verplaatsing conform werkwijze in mitigatie- en compensatieplan (vastgelegd in voorschrift 19a2) mogelijk.
- Wel wijziging voorschrift 19a4 en 19b nodig + aanvulling voorschriften door extra te nemen maatregel (altijd aanbrengen voer bij kunstburcht) en risico op vertraging indien burcht toch weer in gebruik wordt genomen.

Toelichting

- Het verruimen van het kapvenster heeft een effect op de functie van het bos als foerageergebied en als verblijfgebied voor de das. Het betreft deels essentieel foerageergebied in de directe omgeving van de burcht.
- Vervangend foerageergebied en 2 kunstburchten zijn tijdig gerealiseerd voordat kap van het Sterrebos plaatsvindt uitgaande van kap in november – december 2021, dus ook tijdig in geval van kap in januari – februari 2022.
- Bij voornemen van kap in februari moet twee maanden voor start werkzaamheden met camera's het gebruik worden vastgesteld (voorschrift 19a1). Dat voorschrift wijzigt niet.
 Op basis van deze camerare resultaten ligt bij de verruiming van de kapperperiode niet de keuze voor over al dan niet actief verplaatsen met raster. Op basis van de camerare resultaten is de planning van de kap duidelijk (zie volgende bullet), dat is afhankelijk van het feit of de das de burcht in gebruik heeft genomen als kraamburcht.
- Januari – februari is in de kwetsbare periode van de das. Mogelijk wordt de burcht in 2022 in deze periode als kraamburcht gebruikt. Vanaf december 2021 zouden hier de eerste tekenen van duidelijk kunnen worden. Op het moment dat dit het geval is, mogen geen werkzaamheden plaats vinden tot september (al staat dat niet letterlijk in de ontheffing). In de ontheffing staat alleen een tijdsperiode genoemd als de burcht sporadisch of niet gebruikt wordt. Vanuit het kennisdocument dat is het echter logisch dat bij gebruik als kraamverblijf geen werkzaamheden in deze periode mogen plaats vinden. Dan zou pas september / oktober

¹ In het compensatiegebied worden nog herstelmaatregelen genomen om het gebied geheel conform compensatieplan te brengen.

² Het inpakken van potentiële verblijfplaatsen heeft op een zodanige ruime wijze plaatsgevonden dat kans op mogelijke aanvullende verblijfplaatsen, bijvoorbeeld als gevolg van nieuw loszittend schors, zeer beperkt is.

kap kunnen plaats vinden. In overleg met bevoegd gezag zou dit wellicht iets eerder (augustus) kunnen. Indien de burcht dan nog in gebruik is, dient gekozen te worden voor verplaatsing (zoals vastgelegd in voorschrift 19a2). Ook dan is sprake van overtreding van de verbodsbepaling (het opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantings- of rustplaatsen van de das (Meles meles), artikel 3.10, eerste lid, onderdeel b, Wnb) opgenomen in de Wnb-ontheffing juni 2021.

- Voorschrift 19a4 “wordt de burcht sporadisch of niet gebruikt, dan moet de burcht in de periode september tot en met oktober ongeschikt gemaakt worden door deze te vergraven” dient gewijzigd te worden. Als de burcht sporadisch of niet gebruikt wordt, dient de burcht voorafgaand aan de kap, ongeschikt gemaakt te worden door deze te vergraven. Omdat de das de burcht niet in gebruik heeft en er 2 kunstburchten aangelegd zijn, is er in deze situatie geen sprake van een negatieve effect op de das. Voor het overtreden van de verbodsbepaling (het opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantings- of rustplaatsen van de das (Meles meles), artikel 3.10, eerste lid, onderdeel b, Wnb) door het ongeschikt maken van de burcht wordt de wijziging van de Wnb-ontheffing aangevraagd.
- Gezien de verruiming van het kapvenster vindt de kap nu plaats in een kwetsbare periode. Daarom wordt als voorwaarde gesteld dat werkzaamheden in die periode met betrekking tot de dassenburcht onder dagelijkse begeleiding moeten plaats vinden (voorschrift 19b).
- Vooraf versturende maatregelen nemen om burcht niet door de das in gebruik te laten nemen, betekenen een overtreding van de verbodsbepaling en zijn zonder ontheffing niet toegestaan. Er wordt wel een extra maatregel voorgesteld om het ontdekken en in bezit nemen van de nieuwe burchten te stimuleren. Bij de nieuwe burchten worden kleine hoeveelheden voer (valfruit en mais) aangebracht om de plek nog aantrekkelijker te maken. In de Wnb-ontheffing is deze maatregel alleen opgenomen bij intensief gebruik van de dassenburcht (voorschrift 19a2). Daarnaast worden extra maatregelen genomen bij het ongeschikt maken omdat kapperperiode nu binnen de kwetsbare periode valt..

Steenmarter

- Februari valt in de periode waarin een vrijstelling geldt voor ruimtelijke ontwikkelingen (vrijstelling geldt namelijk in de periode 15 augustus tot en met februari)

Toelichting

- De kwetsbare periode van de steenmarter is maart tot juli. Voor de steenmarter geldt in Limburg, op basis van de Omgevingsverordening een vrijstelling van 15 augustus tot en met februari. Januari – februari is buiten kwetsbare periode steenmarter en valt binnen de periode dat een vrijstelling geldt voor ruimtelijke ontwikkelingen
- Bovendien past de verruimde kapperperiode binnen:
 - Voorschrift 16a “werkzaamheden ten behoeve van het bouwrijp maken van het plangebied mogen alleen in de periode van 15 augustus tot en met februari uitgevoerd worden op plekken waar steenmarter kan voorkomen, zoals in te amoveren opstallen”. Dit voorschrift hoeft niet gewijzigd te worden.
 - Voorschrift 13 b “holen moeten handmatig uitgegraven worden, zodat aanwezige dieren de kans krijgen te ontsnappen” hoeft ook niet gewijzigd te worden. .

Broedvogels

- Uitbreiding kapperperiode heeft geen andere effecten dan de effecten bij de oorspronkelijke kapperperiode.
- Door te werken buiten het broedseizoen en bij afwezigheid van nestindicerend gedrag en/of van in gebruik zijnde nesten wordt overtreding van de verbodsbepalingen voorkomen, ook bij verruiming van de kapperperiode. Dan zijn er geen gevolgen voor gunstige staat van instandhouding en voor voorschriften, wel groter risico op vertraging in februari.

Toelichting

- De kap vindt plaats buiten het broedseizoen. Hierbij conformeren wij ons aan de gedragscode en natuurkalender van de Rijksdienst van Ondernemend Nederland [Overzicht gedragscodes | RVO.nl | Rijksdienst](https://www.rvo.nl/sites/default/files/2020/06/Natuurkalender%20voor%20vogels.pdf) en <https://www.rvo.nl/sites/default/files/2020/06/Natuurkalender%20voor%20vogels.pdf> Voor de meeste vogelsoorten loopt het broedseizoen van half maart-half juli.
- In de ontheffing wordt maart tot en met juli benoemd als broedseizoen (voorschrift 15a, 15c). januari – februari is buiten broedseizoen. Daarmee wordt bij verruiming van de kapperperiode nog steeds voldaan aan voorschrift 15a “kap- en sloopwerkzaamheden moeten uitgevoerd worden buiten het broedseizoen (dus niet van maart tot en met juli)”. Dit voorschrift hoeft niet gewijzigd te worden.
- Februari kan – afhankelijk van de klimatologische omstandigheden – al een risico vormen op aanwezigheid broedvogels -> dan dient kap van desbetreffende boom en directe omgeving uitgesteld te worden tot na de broedperiode.

Enkele soorten kunnen al eerder dan maart starten met balts en nestbouw. Voor de soorten aangetroffen in het Sterrebos zijn dat blauwe reiger, bosuil (vanaf half januari) en houtduif en merel³ (vanaf half februari) (zie natuurkalender RVO). De bosuil broedt momenteel niet in het Sterrebos. Er zijn nestlocaties (nestkasten) opgehangen in het waterschapsbos en Kasteelbos Wolfsrath. Daarnaast zijn bestaande grotere holten in het te kappen deel van het Sterrebos in verband met het ongeschikt maken voor vleermuizen ingepakt met folie en daarmee ook ongeschikt gemaakt voor de bosuil. De blauwe reiger heeft een nestkolonie bij Kasteel Wolfsrath sporadisch wordt er een nest gemaakt en gebruikt in het Sterrebos. Er is in paragraaf 6.2.1 van het Natuurrapport aangetoond dat verwijdering van blauwe reiger nesten geen overtreding van verbodsbepalingen van de Wnb betreft. Verwijdering van bestaande blauwe reiger nesten in het Sterrebos voorafgaand aan het broedseizoen wordt aangeraden om geen risico's te lopen en daarvoor is voorschrift 15c opgenomen in de WNB-ontheffing juni 2021. Merel en houtduif kunnen vanaf medio februari starten met balts en nestbouw. Hier is in principe weinig tegen te doen. Wanneer de kap van het Sterrebos half februari start, zal vanwege de werkzaamheden vermoedelijk geen nieuwvestiging van nesten meer plaatsvinden. Overige broedvogels die al wel vroeg kunnen roepen of zingen zijn boomklever, middelste bonte specht en glanskop. Voor boomklever en middelste bonte specht geeft de natuurkalender aan dat vanaf begin april wordt gestart met balts en nestbouw voor glanskop is dat vanaf half maart. Het feit dat er op warme winterdagen al gestart kan worden met zang wil niet zeggen dat er ook al nestbouw plaatsvindt. Tenzij nestindicerend gedrag in de vorm van transport nestmateriaal of uithakken nestholte wordt vastgesteld worden de datumgrenzen van de natuurkalender aangehouden.

- Conform de voorschriften is altijd check nodig of er toch geen broedvogels aanwezig zijn conform voorschrift 15e. Dit voorschrift hoeft niet gewijzigd te worden.

Broedvogels: specifiek bosuil

- Uitbreiding kapperperiode heeft geen andere effecten dan de effecten bij de oorspronkelijke kapperperiode.
- Geen overtreding van verbodsbepalingen en geen gevolgen voor voorschriften.

Toelichting

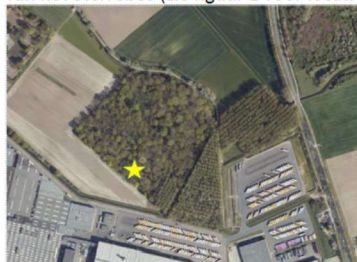
- Het verruimen van de kapperperiode heeft eenzelfde effect op de functie van het bos als foerageergebied voor de bosuil dan het oorspronkelijke kapperperiode
- Er is geen effect op nesten. Kasten zijn reeds geplaatst (conform voorschrift 15d) buiten het te kappen bos en holten in bomen zijn afgedekt.
- Compensatiegebied is aangeplant
- Reeds in voorschriften opgenomen maatregel blijft van toepassing

Broedvogels: specifiek buizerd

- Buizerdnest verdwijnt (is nieuw als effect door recente waarneming).
- Geen overtreding van verbodsbepalingen, wel gevolgen voor voorschrift 15c.

Toelichting

- Op 27 september 2021 werd een vermoedelijk roofvogelhorst aangetroffen in een zomereik aan de zuidzijde van het Sterrebos (zie figuur 1 voor locatie).

Figuur 1: Globale locatie roofvogelhorst (buizerd) Sterrebos

³ De kans op vroege broedgevallen van merel is echter het grootst in een stedelijke omgeving waar het gemiddeld warmer is dan in het buitengebied.

Figuur 2: Foto roofvogelhorst (buizerd) van boven.

Het betreft een vrij klein nest van ca 70 cm doorsnee (buitenrand). Op het nest waren kale verweerde botresten aanwezig. 1 betrof een vogelpoot met blauwe plastic ring (vermoedelijk van een ontsnapte kooivogel). Dieper in de losse buitenrand van het nest werden enkele oude (verweerde, ingedroogde) braakballen aangetroffen met resten van muizenschedels. Vermoedelijk betroffen dit oude braakballen van ransuil.

De grootte van het nest wijst op Buizerd. Nesten van Havik zijn in de regel groter en forser. Havik is daarnaast ook zeer luidruchtig (kekkerend) in de buurt van het nest. Afgelopen jaren is het Sterrebos in het voorjaar (gedurende het broedseizoen) regelmatig bezocht in verband met plaatsing wildcamera's voor de das en onderzoek naar vleermuizen. Hierbij zijn geen kekkerende, territoriale haviken waargenomen. Ook zijn er in het Sterrebos en directe omgeving geen verse plukresten van duiven aangetroffen. Dit alles sluit uit dat het nest van havik is.

Buizerds kunnen vrij kleine nesten hebben (zeker in nieuwbouw fase) en kunnen aardig heimelijk gedrag vertonen. Buizerd is regelmatig in en boven het Sterrebos waargenomen. Het nest lijkt dit jaar niet (succesvol) bezet te zijn geweest. Het ontbreken van relatief verse prooiresten en krijtstrepen (uitwerpselen) onder de boom wijzen hierop. Breukvlakken en kaal geknaagde takken op het nest alsmede de oude botresten duiden erop dat het nest in het verleden wel bewoond is geweest.

- Het nest van een buizerd is in de provincie Limburg niet jaarrond beschermd. Buizerd is Categorie 4-soort. Het betreft nesten van plaatstrouwe vogels die over voldoende flexibiliteit beschikken om zich elders te vestigen indien de nestplaats verloren gaat. Ze zijn dusdanig kwetsbaar dat de functionaliteit niet in het geding mag komen. Indien de omgeving van de bekende nestplaats vernietigd wordt, moet worden bepaald of er voldoende functionaliteit behouden blijft (Provinciaal blad 2017 nr. 5634 6 december 2017) (zie volgende bullet).
- Er blijft voldoende functionaliteit behouden. Niet het gehele Sterrebos wordt gekapt ca. 1/3 deel in de noordwesthoek blijft bestaan. Hierin staan voldoende hoogopgaande bomen welke als nestplaats voor buizerd kunnen dienen. Daarnaast zijn in de directe omgeving bossen en bosjes aanwezig die als broedplaats kunnen fungeren (Waterschapsbos, Kasteelbos Wolfsrath, 't Hout, De Rollen). De directe omgeving van het Sterrebos is ingericht als compensatiegebied. Hier zijn naast nieuw bos ook een boomgaard en kruidenrijke graslanden aangelegd. Deze nieuwe natuurontwikkeling wemelt van de insecten en muizen en vormt een geschikt jachtgebied voor de buizerd. Op de langere termijn zal het nieuw aangelegde bos ook weer kunnen gaan fungeren als broedgebied
- Het nest wordt direct voorafgaand aan de kap verwijderd. Het verwijderen van de nestplekken van de buizerd buiten het broedseizoen, leidt niet tot een overtreding van verbodsbepalingen.
- Voorschrift 15c dient aangevuld te worden: de 2 nesten van de blauwe reiger, eventuele nesten van de buizerd, de grauwe vliegenvanger en de kneu en nesten waar de koekoek eieren in legt, alleen in het te kappen deel van het bos, mogen alleen buiten het broedseizoen, dus van augustus tot en met februari, verwijderd worden;

Levendbarende hagedis

- Uitbreiding kapperperiode heeft geen andere effecten dan reeds beschreven effecten.

- **Kap is overtreding van verbodsbepaling, openomen in Wnb-ontheffing juni 2021, geen gevolgen voor voorschriften.**

Toelichting

- De levendbarende hagedis komt sporadisch voor in de randzone van het Sterrebos. Het betreft suboptimaal biotoop. De verwijdering van delen van het bos binnen het plangebied leidt tot een aantasting van leefgebied van de soort. Dat geldt voor alle kapperperiodes. In de toekomstige situatie blijft geschikt leefgebied aanwezig. Echter als gevolg van de werkzaamheden is bij het bouwrijp maken van delen van het bos sprake van de aantasting van leefgebied en (zonder maatregelen) het mogelijk doden van individuen. Het eventueel verplaatsen van individuen is ook een overtreding van verbodsbepalingen, reeds openomen in Wnb-ontheffing juni 2021.
- De levendbarende hagedis is in de winterperiode in winterrust. Wanneer de kap start in een vorstperiode kan dit een belemmering vormen voor aanwezige hagedissen, zij zitten dan in winterrust. Echter, voorafgaand aan de kap is ingezet om de dieren af te vangen, maar hierbij zijn geen levendbarende hagedissen gevangen. Het eventueel vangen of tijdens de kapwerkzaamheden doden van aanwezige individuen is een overtreding van verbodsbepalingen, reeds openomen in Wnb-ontheffing juni 2021.
- Voorschrift 21 en voorschrift 22 hebben betrekking op respectievelijk mitigerende en compenserende maatregelen voor de levendbarende hagedis. Deze voorschriften hoeven niet aangepast te worden bij keuze voor een gewijzigde kapperperiode. (Overigens leiden andere redenen wel tot een wijziging van de voorschriften voor deze soort, zie activiteitenplan 3 november 2021).

Kleine ijsvogelvinder

- **Uitbreiding kapperperiode heeft geen andere effecten dan reeds beschreven effecten.**
- **Kap is overtreding van verbodsbepaling, openomen in Wnb-ontheffing juni 2021, geen gevolgen voor voorschriften**

Toelichting

- De verwijdering van delen van het bos binnen het plangebied leidt tot een aantasting van leefgebied van de soort. Dat geldt voor alle kapperperiodes. In de toekomstige situatie blijft geschikt leefgebied aanwezig. In de winterperiode verblijven de vlinders als pop (mogelijk) in het gebied. Van ei-afzetting in het Sterrebos is vooralsnog geen bewijs gevonden. De eerste vlinders worden vaak medio juni waargenomen. Een verlate kap leidt daarom niet tot een aanvullend effect op de kleine ijsvogelvinder.
- Voorschrift 23 en voorschrift 24 heeft betrekking op respectievelijk mitigerende en compenserende maatregelen voor de kleine ijsvogelvinder. Deze voorschriften hoeven niet aangepast te worden bij keuze voor een gewijzigde kapperperiode. (Overigens leiden andere redenen wel tot een wijziging van de voorschriften voor deze soort, zie activiteitenplan 3 november 2021).

Check Voorschriften

Soort	Aan te passen voorschrift Wnb-ontheffing	Gevolg gewijzigd kapvenster voor voorschriften
Broedvogel	15c de 2 nesten van de blauwe reiger, eventuele nesten van de grauwe vliegenvanger en de kneu en nesten waar de koekoek eieren in legt, alleen in het te kappen deel van het bos, mogen alleen buiten het broedseizoen, dus van augustus tot en met februari, verwijderd worden;	Aanvulling -> de buizerd toevoegen bij de opgesomde soorten, maar dit nest wordt niet actief verwijderd, zal verdwijnen bij de kap van de bomen
Vleermuizen	Voorschrift 17 b: de kap van de bomen mag alleen plaatsvinden in de periode van 1 september tot en met 31 december met inachtneming van voorschrift c en d	Wijziging -> verruimd kapvenster noemen ipv tot en met 31 december
Vleermuizen	Voorschrift 17d: in de periode 1 oktober tot en met 31 december moeten de volgende werkzaamheden uitgevoerd worden (maatregelen ivm kap)	Wijziging -> verruimd kapvenster noemen ipv tot en met 31 december
Das	Voorschrift 19a4: wordt de burcht sporadisch of niet gebruikt, dan moet de burcht in de periode september tot en met oktober ongeschikt gemaakt worden door deze te vergraven	Wijziging -> ook moment van verruimd kapvenster noemen als optie om burcht ongeschikt te maken
Das	Voorschrift 19b: alle werkzaamheden moeten worden uitgevoerd tussen zonsopkomst en zonsondergang en niet	Wijziging -> toevoegen in de periode december - februari maar dan met

	later dan 19.00 uur en alleen in de periode juli tot en met november	dagelijkse begeleiding van een ter zake deskundig ecoloog
Soort	Toe te voegen voorschrift Wnb-ontheffing	
Vleermuizen	De maatregelen worden regulier gecontroleerd. Maandelijks, dan wel wanneer weersomstandigheden daar aanleiding toe geven (storm e.d.) zal een schouw plaatsvinden. Dit wordt steekproefsgewijs uitgevoerd.	
Das	Om het ontdekken en in bezit nemen van de nieuwe burchten te stimuleren, worden bij de nieuwe burchten kleine hoeveelheden voer (valfruit en mais) aangebracht om de plek nog aantrekkelijker te maken. Wordt de burcht in het Sterrebos sporadisch of niet gebruikt, dan moet de burcht binnen de periode december tot en met februari (kraamperiode tot aan moment van kap) ongeschikt gemaakt worden op een andere wijze dan buiten de kwetsbare periode. Voorafgaand aan de kap wordt er een corridor aangelegd van dassenraster tussen de huidige burcht en de nieuwe kunstburcht die tegen het Sterrebos aan ligt. In het raster moeten kleppen geplaatst worden, zodat de dassen wel bij hun huidige burcht komen en zodat ze worden gedwongen om via het raster rond de nieuwe kunstburcht de corridor te verlaten. Minimaal een week voor de start van de werkzaamheden wordt de oude burcht onbereikbaar gemaakt door de kleppen bij deze burcht dicht te zetten en de corridor af te sluiten. De vergraving gebeurt in eerste instantie met de hand. Indien geen dieren aanwezig zijn wordt de ontgraving mechanisch voortgezet. Deze werkzaamheden worden niet uitgevoerd in een vorstperiode.	

Bijlage 2. Mail Zoogdiervereniging over verruimen kapperiode

Gaston Graaf

Van: Herman Limpens <herman.limpens@zoogdiervereniging.nl>
Verzonden: zaterdag 23 oktober 2021 10:39
Aan: Gaston Graaf; Vita Hommersen
Onderwerp: Re: Verruiming kapperperiode Sterrebos ten behoeve van uitbreiding VDL Nedcar

Hallo Gaston

De visie ten aanzien van voor de vleermuizen veilig kappen na 31 december en het regelmatig controleren van de functionaliteit van de maatregelen gericht op voorkomen van aanwezigheid van vleermuizen in spleten en holtes in de bomen, zoals wij die telefonisch besproken hebben, is in de onderstaande mail correct geformuleerd.

met vriendelijk groet

Herman Limpens

Op do 21 okt. 2021 om 13:34 schreef Gaston Graaf <Gaston.Graaf@anteagroup.nl>:

Dag Herman,

Zoals gisteren besproken hierbij de onderbouwing voor de vraag met betrekking tot de verlengde kapperperiode in het Sterrebos.

In de ontheffing voor de uitbreiding VDL Nedcar is in voorschrift 17b opgenomen dat de kap enkel mag plaatsvinden in de periode 1 september tot en met 31 december. In september 2021 is gestart met de omkeerbare werkzaamheden in het Sterrebos om de verblijfplaatsen van vleermuizen, welke als gevolg van de kap verloren gaan, ongeschikt te maken. In totaal zijn hierbij 163 bomen gecontroleerd en ingepakt met folie of voorzien van exclusion flaps middels EPDM. Dit betekent dat alle verblijfplaatsen en potentiële verblijfplaatsen in het te kappen deel van het Sterrebos ongeschikt zijn gemaakt en vleermuizen niet langer in het te kappen deel van het Sterrebos verblijven. Dit betekent ook dat vleermuizen na 31 december nog altijd niet holtes in bomen in het te kappen deel van het Sterrebos kunnen binnen gaan of onder loszittend schors kunnen zitten. Wel kunnen vleermuizen in het gebied blijven vliegen en jagen.

We zijn het erover eens geworden dat dit betekent dat, zolang dit niet in strijd is met andere voorschriften, de kap ook later dan 31 december mag plaats vinden. De kap zou dus zonder effecten op beschermde soorten tot aan de start van het broedseizoen in het nieuwe jaar kunnen plaatsvinden.

Wel is het zaak om regulier te controleren of de genomen maatregelen nog altijd effectief zijn. Daarom zal maandelijks, dan wel wanneer weersomstandigheden daar aanleiding toe geven (storm e.d.), een schouw plaatsvinden waarbij gecontroleerd wordt of de folie nog altijd op een goede manier aanwezig is. Dit kan steekproefsgewijs, waarbij een voldoende groot deel van de ingepakte bomen/holtes en van de met exclusion flap aangepakte bomen gecontroleerd wordt. Hierbij wordt met foto's vastgelegd hoe de situatie er uit ziet. Bij gebleken gebreken kan nadere inspectie plaatsvinden en kunnen maatregelen hersteld worden.

Ik verneem graag van je of in deze mail het besprokene op een correcte wijze is weergegeven.

Met vriendelijke groet,

Gaston Graaf | Senior Adviseur Contracten | Businesslijn Contracten & Vergunningen
Antea Group

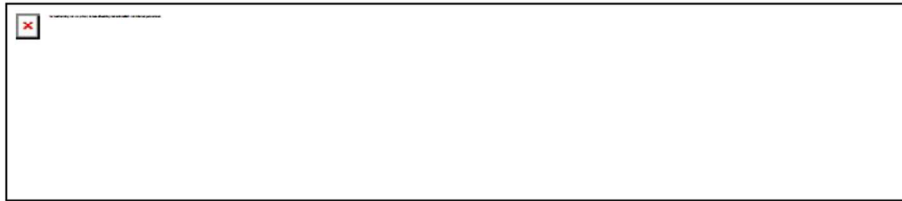
M: +31 6 50059691

Wim Duisenbergplantsoen 21 | Postbus 959 | 6200 AZ Maastricht

gaston.graaf@anteagroup.nl | www.anteagroup.nl

Member of Inogen | www.inogenet.com

 [Mijn profiel weergeven](#)

De inhoud van deze e-mail en de eventuele bijlagen is strikt vertrouwelijk en uitsluitend bestemd voor de geadresseerde.
Gebruik van de inhoud door anderen zonder toestemming van Antea Group of de geadresseerde is onrechtmatig.

--

Met vriendelijke groet

Ir. Herman Limpens

Senior onderzoeker en adviseur vleermuizen

Zoogdiervereniging

Ik werk van *maandag tot en met donderdag*

Toernooiveld 1 | 6525 ED Nijmegen

Postbus 6531 | 6503 GA Nijmegen

Secretariaat: 024-741 0500

mobiel: 06-20736614

E-mail: secretariaat@zoogdiervereniging.nl

Website: www.zoogdiervereniging.nl | Twitter: @zoogdierverenig

Blijf op de hoogte van ons werk via:

[Onze website](#)

Bijlage 3. Memo Wijziging voorschriften – ecologische onderbouwing

Memo

memonummer	
datum	3 november 2021
aan	Bevoegd gezag Wnb-ontheffing Provincie Limburg
van	Antea Group
kopie	VDL Nedcar Provincie Limburg
project	Fabrieksuitbreiding VDL Nedcar
projectnr.	432287
betreft	Wijziging voorschriften Wnb-ontheffing - Ecologische onderbouwing

Aanleiding

VDL Nedcar is voornemens om aansluitend op de huidige locatie in de Born te gaan uitbreiden. De Provincie Limburg is voornemens om de bestaande (provinciale) infrastructuur ter hoogte van VDL Nedcar (N276) zodanig aan te passen zodat, na realisatie van de uitbreiding van VDL Nedcar, er voldoende doorstroming van het verkeer op de betreffende (en nabijgelegen) wegen is.

Voor de fabrieksuitbreiding van VDL Nedcar is ook een Wnb-ontheffingsaanvraag verleend (Zaaknummer 2020-202066). Daarin zijn voorschriften opgenomen om de mitigerende en compenserende maatregelen te borgen die nodig zijn in verband met de effecten op beschermde soorten.

Momenteel is de uitvoering van deze maatregelen in volle gang. Op basis van voortschrijdend inzicht/voortschrijdende planning, is er soms een ander beeld ontstaan van de gewenste of mogelijke uitvoering van sommige maatregelen. Omdat de voorschriften deel uitmaken van het besluit, dienen wijzigingen voorgelegd/afgestemd te worden met het bevoegd gezag. Er is echter geen sprake van een wijziging in het voornemen met betrekking tot de fabrieksuitbreiding zelf en de daaraan gerelateerde effecten en verboden handelingen.

Doel memo

Doel van de voorliggende memo is:

- De gewijzigde maatregelen beschrijven.
- De ecologische impact van deze wijziging toetsen aan de criteria waar aan voldaan dient te worden om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen via een ontheffing.

Deze memo vormt een bijlage bij het ecologische werkprotocol (EWP).

Toelichting en argumentatie

Voor de volgende soorten en verboden handelingen is de Wnb-ontheffing fabrieksuitbreiding VDL Nedcar verleend:

Waargenomen soort waarvoor Wnb-ontheffing verleend is voor de fabrieksuitbreiding VDL Nedcar	Verboden handelingen waarvoor de Wnb-ontheffing fabrieksuitbreiding VDL Nedcar verleend is						
	Opzettelijk doden	Opzettelijk verstoren	Vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen	Opzettelijk vangen	Opzettelijk doden	Opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantings- of rustplaatsen	Uitzetten
	art 3.5, 1 ^e lid Wnb	art 3.5, 2 ^e lid Wnb	art 3.5, 4 ^e lid Wnb	art 3.10, 1 ^e lid, onderdeel a Wnb	art 3.10, 1 ^e lid, onderdeel a Wnb	art 3.10, 1 ^e lid, onderdeel b Wnb	artikel 3.34, 1 ^e lid Wnb
Das						X	
Vleermuizen	X	X					
Levendbarende hagedis				X	X	X	X
Kleine ijsvogelvinder				X	X	X	X

Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen via een ontheffing moet aan drie criteria zijn voldaan:

1. Ten eerste mag alleen van de verbodsbepaling afgeweken worden als er geen andere bevredigende oplossing voor de handeling mogelijk is.
2. Ten tweede moet tegenover de afwijking van het verbod een in de wet genoemd belang staan. De wet geeft voor de verschillende beschermingsregimes aan wat die belangen zijn zoals volksgezondheid of openbare veiligheid.
3. Tenslotte mag de ingreep geen afbreuk doen aan de staat van instandhouding van de soort.

Punt 1 en 2 wijzigen niet omdat de locatie waarin de fabrieksuitbreiding wordt gerealiseerd niet wijzigt (plangebied blijft gelijk) en de nut en noodzaak is nauwelijks gewijzigd (zie ook paragraaf 6.3 van het Activiteitenplan bij de wijzigingsaanvraag). Bij de ecologische toetsing van wijzigen wordt daarom ingegaan op het derde criterium. Dit wordt per relevant voorschrift beschreven.

Voorschrift 14b: verplaatsing vegetatievlakken Sterrebos

- ❖ Was: verplaatsing van 16 augustus tot 1 oktober naar het compensatiegebied, selectie vlakken in april/mei
- ❖ Voorstel wijziging: verplaatsing tijdens de kap van het Sterrebos, naar compensatiegebied en bestaand bosgebied, selectie vlakken in juni

Het moment van kap vindt niet (meer) plaats tussen 16 augustus en 1 oktober. Het verplaatsen van de vegetatie is een aantasting van het ecosysteem van het Sterrebos, als leefgebied van das en foerageergebied van vleermuizen. Daarom is verplaatsing van de vegetatie conform het tijdstip van de Wnb-ontheffing ecologisch ongewenst. Uitvoering conform tijdstip in voorschrift betekent een onnodige aantasting van het leefgebied van de das en het foerageergebied van vleermuizen. De geselecteerde vegetatievlakken liggen niet aan de rand van het bos, dus het effect op het leefgebied van de levendbarende hagedis is te verwaarlozen. De kleine ijsvogelvinder is afhankelijk van kamperfoelie en voor deze plantensoort zijn andere maatregelen/voorschriften van belang.

Om het effect van de verplaatsing van de vegetatie op de beschermde soorten zo veel mogelijk te beperken, wordt voorgesteld om het moment van verplaatsen van de vegetatie (nog steeds) te koppelen aan het moment van kap van het Sterrebos. OP dat moment vindt er altijd een aantasting plaats van het leefgebied van de das en het foerageergebied van vleermuizen. Daarvoor is de Wnb-ontheffing verleend. Het ecologisch effect van het verplaatsen van de vegetatievlakken op de functie van het bos voor de das en vleermuizen valt weg tegen het grootschaliger effect van de kap op het gehele bosstelsel. Daarmee valt de wijziging binnen de verboden handelingen waarvoor de Wnb-ontheffing fabrieksuitbreiding VDL Nedcar verleend is. Voor de effecten van de kap van het Sterrebos (inclusief de verwijdering van alle begroeiing ter plekke) zijn diverse mitigerende en compenserende maatregelen uitgevoerd of worden nog uitgevoerd om de negatieve effecten voor de aanwezige beschermde soorten te beperken of te compenseren. De wijziging van het tijdstip leidt niet tot een ander effect op de beschermde soorten dan waarvoor reeds ontheffing is verleend.

De vegetatievlakken worden deels ook verplaatst naar bestaande bosvegetatie. De bestaande bosvegetatie is een samenstelling van soorten wat groeit op een bosbodem. Weinig lichtval dus. Om deze reden is het ecologisch kansrijker om een deel van de vegetatievlakken onder te brengen in bestaande bosgebieden. Een deel van de vlakken worden neergelegd in het compensatiegebied als zaadbank zodat dit in de toekomst tot ontwikkeling kan komen. Vegetatievlak

met eenbes bijvoorbeeld is het meest kansrijk in het resterende deel Sterrebos en vlakken met veel kamperfoelie en lage kruiden in bestaande bosgebieden. Deze gebieden fungeren als basis voor de verspreiding van de bossoorten. Alles is gericht op een snelle ontwikkeling van een bossysteem, gunstig als leefgebied voor de das, voor de vleermuizen, de kleine ijsvogelvinder en diverse bosvogels. Daarmee leidt de wijziging niet tot een ander effect op de beschermde soorten dan waarvoor reeds ontheffing is verleend.

De te verplaatsen vegetatievlakken zijn in juni 2021 uitgezet. Op dit tijdstip was de kruidlaag goed ontwikkeld; de voorwaarde voor een goede selectie van de vegetatievlakken.

In de Wnb-ontheffing 2021 wordt aangegeven dat met de handelingen, waarop de aanvraag betrekking heeft, geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populatie van de gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, watervleermuis, ruige dwergvleermuis, bosvleermuis, rosse vleermuis, baard/Brandt's vleermuis, ingekorven vleermuis, das, levendbarende hagedis en kleine ijsvogelvinder in het natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan. De beschreven wijzigingen ten aanzien van de verplaatsing van vegetatievlakken leiden niet tot andere negatieve effecten op beschermde soorten dan waarvoor reeds ontheffing is verleend en de gunstige staat van instandhouding van de desbetreffende diersoorten komt niet in gevaar.

Voorschrift 14g3, omvang aanplant hoogstamboomgaard

- ❖ Was: omtrekmaat 14-16 cm en 16-18 cm
- ❖ Voorstel wijziging: omtrekmaat 10-12 cm

De aanleg van de hoogstamboomgaard heeft tot doel het foerageergebied van de das en voor vleermuizen te versterken. Omdat de ontwikkeling ervan enige tijd vraagt, is aan de rand van de hoogstamboomgaard ter hoogte van de kunstburcht ook laagstamfruit aangeplant. Dat betreft een rij oudere vruchtdragende laagstambomen. Daarmee verviel de noodzaak om oudere hoogstambomen aan te planten. En geconstateerd gedurende het veldbezoek van 15 juni 2021 is dat de fruitboomgaard in goede conditie is. Omdat er in ieder geval tijdig extra voedsel beschikbaar komt, leidt deze wijziging niet tot andere negatieve effecten op beschermde soorten dan waarvoor reeds ontheffing is verleend. De gunstige staat van instandhouding van de desbetreffende diersoorten komt niet in gevaar.

Voorschrift 14u. toezicht door een ter zake kundig ecoloog

- ❖ Was: de aanleg, nazorg en inboet van het compensatiegebied moet onder toezicht uitgevoerd worden
- ❖ Voorstel wijziging: de voorbereiding van de aanleg, eventueel benodigde herstelmaatregelen, nazorg en inboet van het compensatiegebied moet onder toezicht uitgevoerd worden.

De voorstellen voor de aanleg van het compensatiegebied zijn door ter zake deskundige ecologen opgesteld. De aanlegwerkzaamheden zijn door Dolmans uitgevoerd. Op basis van controles in het veld is een herplantplan opgesteld door een ter zake deskundige ecoloog. Dit herstelplan heeft tot doel de compenserende maatregelen alsnog te realiseren conform de Wnb-ontheffing juni 2021. Bij herstelwerkzaamheden van de aanplant van het compensatiebos wordt oudere vegetatie toegepast van minimaal één groeiseizoen ouder dan aangeplant in 2021 om geen verlies te hebben in de ontwikkeling van het bosplantsoen.

Met deze maatregel leidt deze wijziging niet tot andere negatieve effecten op beschermde soorten dan waarvoor reeds ontheffing is verleend. De gunstige staat van instandhouding van de desbetreffende diersoorten komt niet in gevaar.

Voorschrift 15c. verwijderen van nesten: zie bijlage 1 van het activiteitenplan

Voorschrift 17b. De kap van bomen: zie bijlage 1 van het activiteitenplan

Voorschrift 17c. mitigerende maatregelen voor vleermuizen uitvoeren

- ❖ Was: periode 1 september tot 1 oktober (en bij dagtemperaturen boven de 10 graden Celsius en avondtemperaturen boven de 7 graden Celsius)
- ❖ Voorstel wijziging: periode 20 september tot 5 oktober (en bij dagtemperaturen boven de 10 graden Celsius en avondtemperaturen boven de 7 graden Celsius)

Het inwikkelen met folie is gebeurd in de periode 20 september – 5 oktober. Vanuit de planning met de aannemer en betrokken partijen kon niet eerder gestart worden en is gedurende het inpakken opgeschaald naar meer inzet om het werk tijdig klaar te kunnen krijgen. Uiteindelijk zijn uit voorzorg veel meer bomen ingepakt dan voorzien, mede doordat de weersomstandigheden dit toelieten. Het inpakken is zorgvuldig uitgevoerd en onder begeleiding van ter zake kundige ecologen.

De uitloop naar 5 oktober heeft - gezien de temperatuur - geen ecologisch effect had op de instandhouding van vleermuispopulaties (zie tabel 1). De avondtemperaturen waren warm genoeg.

Tabel 1: klimatologische en meteorologische omstandigheden 1 – 5 oktober 2021

Datum	Omstandigheden
1 oktober 2021	13-19 graden Celsius, zonnig licht bewolkt, windkracht 4-5
4 oktober 2021	13-19 graden Celsius, zonnig, windkracht 2
5 oktober 2021	11-15 graden Celsius, bewolkt, windkracht 2

Voor vleermuizen is van belang dat de avondtemperaturen boven de 7 graden Celsius blijven. Veel vleermuizen foerageren in het najaar vroeg in de avond en gaan veelal rond middernacht weer terug naar de verblijfplaats wanneer het kouder wordt (met uitzondering van warme nachten). Doordat de avondtemperaturen begin oktober nog warm genoeg waren, kon worden door gegaan met de werkzaamheden. Tevens is gecontroleerd bij een boom met een aanwezige vleermuis of deze de volgende dag verdwenen was, dit was het geval. Daarmee is bevestigd dat vleermuizen actief waren in deze periode en leidt deze wijziging niet tot andere negatieve effecten op beschermde vleermuissoorten dan waarvoor reeds ontheffing is verleend. De gunstige staat van instandhouding van de vleermuissoorten komt niet in gevaar.

Voorschrift 17c3: status Wnb-ontheffing

- ❖ Was: onherroepelijk
- ❖ Voorstel wijziging: in werking getreden;

Deze wijziging is tekstueel en leidt niet tot effecten op beschermde soorten

Voorschrift 17c5: inpakken bomen met folie

- ❖ Was: in de periode van 1 tot 24 september – dakpansgewijs - van boven naar beneden
- ❖ Voorstel wijziging: periode 14 september tot 5 oktober – dakpansgewijs alleen bij dikke folie – schrappen richting van inpakken

Bij voorschrift 17c is al ingegaan op de haalbaarheid van werken tot 5 oktober.

Beide werkwijzen hebben tot doel te voorkomen dat vleermuizen (in de winterperiode) gaan verblijven in holten/loszittend boomschors. De ecologische effecten van beide werkwijzen is gelijk. Er is geen ecologische aanleiding om van boven naar beneden of omgekeerd te werken. Bij dun folie is niet dakpansgewijs ingepakt maar gekozen voor steviger inpakken zodat de folie niet snel weer scheurt. In dat geval wordt het doel van de maatregel niet gehaald. Bij het dikke folie is het wel reël om dakpansgewijs te werken. De kans op scheuren is bij dik folie veel kleiner. Daarmee leidt deze wijziging niet tot andere negatieve effecten op beschermde vleermuissoorten dan waarvoor reeds ontheffing is verleend. De gunstige staat van instandhouding van de vleermuissoorten komt niet in gevaar.

Voorschrift 17c8: 'kap bomen tussen 3-7 dagen na flaps aanbrengen'

- ❖ Was: Het moment van kap moet drie tot zeven dagen na het ophangen van de exclusion flaps plaatsvinden.
- ❖ Voorstel wijziging: Het moment van kap moet minstens drie tot zeven dagen na het ophangen van de exclusion flaps plaatsvinden, zoals ook in voorschrift 17c4 is aangegeven.

Als mitigerende maatregel is het van belang dat de exclusionflaps niet te laat in het najaar worden aangebracht. Het advies van de Zoogdierverseniging was ook om de bomen met holten te voorzien van exclusion flaps, **tenminste** 3-7 dagen voorafgaand aan de kap. Zij verwachten dat vleermuizen actief zijn in de periode tussen 1 september en 1 oktober en dan regelmatig hun verblijfplaats verlaten. Dit is na 1 oktober niet meer te garanderen. Verlaten van holten/ruimten achter schors vindt dan alleen nog plaats op avonden >7 graden Celsius, na een warme dag (>10 graden Celsius). Daarom is het duidelijk dat de werkzaamheden conform voorschrift 17c4 uitgevoerd dienen te worden, en daarmee automatisch niet conform 17c8. Daarmee leidt deze wijziging niet tot andere negatieve effecten op beschermde vleermuissoorten dan waarvoor reeds ontheffing is verleend. De gunstige staat van instandhouding van de desbetreffende vleermuissoorten komt niet in gevaar door deze wijziging.

Voorschrift 17d: mitigerende maatregelen vleermuizen - periode 1 oktober verruimen tot en met 28 februari: zie bijlage 1 van het activiteitenplan

Voorschrift 18a: plaatsen van vleermuiskasten

- ❖ Was: 4 stuks Schwegler 1 FW (of Schwegler FW) + 6 stuks VK WS 04 met langere platen + 10 stuks VK WS 04;
- ❖ Voorstel wijziging: 4 stuks Schwegler 3FS + 16 stuks VK WS 04 met langere platen

De 4 1FWkasten waren bedoeld voor als overwinteringskast (maar kan ook kraamkast zijn). Deze hebben een houten binnenkant. Deze kasten waren niet meer (tijdig) beschikbaar. De 3FS kast die hiervoor in de plaats gebruikt is, zijn ook bedoeld als overwinterkast/ kraamkast (maar dan met stenen binnenkant). Daarmee leidt de vervanging niet tot een negatief effect op de functionaliteit van het gebied als winterverblijfplaats/kraamkamer. De 3FS is ook geschikt als verblijf voor grote kolonies in de zomer.

De VK WS 04 is voor Rosse vleermuizen en daarvoor zijn uit voorzorg/zorgplicht aan alle 10 andere kasten een verlengde aanvliegplank bevestigd. Dit is een optimalisatie van de maatregel uit de Wnb-ontheffing en leidt niet tot een negatief effect.

Daarmee leidt deze wijziging niet tot negatieve effecten op beschermde vleermuissoorten. De gunstige staat van instandhouding van de vleermuissoorten komt niet in gevaar.

Voorschrift 18p: 'Realisatie oud-hout eilanden '

- ❖ Was: gecreëerd in 2021 via overeenkomst
- ❖ Voorstel wijziging: Gecreëerd uiterlijk februari 2020 via overeenkomst of schriftelijk stuk waaruit de borging van deze gebieden blijkt.

De oud-houteilanden zijn van belang als verblijf- en foeragegebied voor de meeste vleermuissoorten die ook in het Sterrebos en omgeving voorkomen.

De bosgebieden 't Hout, Limbrichterbos, De Rollen, IJzerenbos zijn in beheer bij Natuurmonumenten, bosgebied De Doort bij Staatsbosbeheer. Met deze beherende natuurinstanties heeft overleg plaatsgevonden over de mogelijkheden om oud-hout eilanden te realiseren. In de gesprekken is gebleken dat voor 't Hout, de Rollen, IJzerenbos en De Doort de voorgestelde wijze van bosbeheer in de kern van de bossen al wordt toegepast. Via een natuurlijk proces wordt meer bosvariatie gekregen, bomen zullen op termijn afsterven waardoor kleine open plekken ontstaan en verjonging mogelijk is. In enkele bospercelen aan de randen wordt wel ingegrepen om meer dood hout en structuurvariatie te verkrijgen. Op enkele plekken is enig bosbeheer nodig om Essentaksterfte te voorkomen. Dit speelt bijvoorbeeld in het IJzerenbos. Daarmee kunnen deze bosgebieden de functie van oud-houteilanden invullen. Met deze vorm van beheer wordt reeds invulling gegeven aan de beoogde doelstelling van het voorschrift. Met een overeenkomst of een ander schriftelijk stuk zal dit beheer geborgd dienen te worden.

Voor de periode van het realiseren van de oud hout-eilanden en het ophangen van de 30 bijbehorende kasten (voorschrift 18q, daarin is geen periode genoemd) is een verlenging van de termijn noodzakelijk. Een redelijk termijn qua haalbaarheid om overeenstemming te bereiken met de terreinbeheerders is eind februari. In dat geval is het mogelijk om vóór het broedseizoen 2022 de vleermuis kasten op te hangen. Er wordt voor gezorgd dat de benodigde kasten tijdig besteld worden, de geschikte ophanglocaties al verkend zijn en tijdig ecologische begeleiding wordt gereserveerd zodat de kasten nog in februari opgehangen kunnen worden.

Daarmee leidt deze wijziging niet tot negatieve effecten op beschermde vleermuissoorten, en ook niet op broedvogels. De gunstige staat van instandhouding van de vleermuissoorten komt niet in gevaar.

Voorschrift 19a4: ongeschikt maken dassenburcht in Sterrebos: zie bijlage 1 van het activiteitenplan.

Voorschrift 19b: tijdstip ongeschikt maken dassenburcht: zie bijlage 1 van het activiteitenplan.

Voorschrift 21a: mitigerende maatregel voor levendbarende hagedis

- ❖ Was: neerleggen tapijttegels en dakpannen gedurende de periode half april tot en met juni
- ❖ Voorstel wijziging: tapijttegels en/of dakpannen - gedurende de periode juni tot en met oktober

Aan de rand van het Sterrebos zijn tapijttegels neer gelegd om de levendbarende hagedissen af te vangen. Daarmee wordt voorkomen dat individuen gedood worden bij de kapwerkzaamheden.

Tapijttegels en dakpannen functioneren vergelijkbaar dus is er ecologisch geen reden om beide te combineren.

Door het koude voorjaar en de natte periodes is het leggen van de tegels uitgesteld tot een moment waarop de soort zeker actief is (zich zal verplaatsen naar de tegels waar deze dan gevangen kan worden). Daarom zijn de platen op 30 juni 2021 neergelegd door een deskundig ecooloog van Antea Group en blijven liggen tot 1 november (moment van winterrust). Ecologisch heeft dit andere tijdstip geen negatieve effecten op de soort. Deze soort is - wanneer de temperatuur hoog genoeg is - nog tot in oktober actief zodat tot deze periode aanwezige individuen de aanwezige tapijttegels kunnen vinden en kunnen gebruiken als schuilplaats.

Daarmee leidt deze wijziging niet tot andere negatieve effecten op beschermde levendbarende hagedis dan waarvoor reeds ontheffing is verleend. Daarmee vormt de wijziging van het tijdstip/werkwijze geen gevaar voor de gunstige staat van instandhouding van de levendbarende hagedis.

Deze planning heeft ook gevolgen voor de uitvoering van het voorschrift 21b.

Voorschrift 21b: wegvangen alle aanwezige levendbarende hagedissen in het te kappen bos en de randvegetatie

- ❖ Was: half april tot en met juni, toepassen emmers of vangpotten
- ❖ Voorstel wijziging: begin juli – eind oktober – geen emmers of vangpotten

Zie toelichting bij het vorige voorschrift met betrekking tot de effecten van het koude voorjaar. Het controleren (en eventueel wegvangen) vond in juli tot en met oktober plaats omdat de tegels later geplaatst zijn.

Doordat slechts één waarneming bekend is in een vrij intensieve periode van onderzoek en monitoring (2019 – 2021) is gekozen om reptielenplaten neer te leggen deze meerdere malen te controleren. Het ingraven van emmers en vangpotten is niet toegepast. Deze werkwijze heeft als gevolg dat deze dagelijks tweemaal gecontroleerd moeten worden, over een periode van 10 weken (half april tot en met juni). Dit leidt tot een arbeidsintensieve maatregel en zorgt tevens voor een dagelijkse verstoring van het Sterrebos in de broedtijd van vogels en vlakbij de dassenburcht. Mogelijk kan deze toelichting ook in het logboek opgenomen worden en is dit geen wijziging van het voorschrift zelf.

Door het latere tijdstip dan half april tot en met juni kan het zijn dat indien voortplanting plaats vindt er meer individuen (incl. juvenielen) afgevangen dienen te worden. Ook voor het vangen van juvenielen werkt deze methode met tegels. Daarmee valt de wijziging van de tijdstip binnen de verboden handelingen waarvoor de Wnb-ontheffing fabrieksuitbreiding VDL Nedcar verleend is en leidt de wijziging van het tijdstip/voorschrift niet tot een ander effect op de gunstige staat van instandhouding van de levendbarende hagedis.

Ter informatie zijn onderstaand de bevindingen van de uitvoering van voorschrift 21b opgenomen:

- Op 8 juli 2021 is een controle uitgevoerd door een deskundig ecooloog van Antea Group, hierbij zijn geen levendbarende hagedissen waargenomen.
- Op 29 juli 2021 is opnieuw een controle uitgevoerd, waarbij geen dieren werden aangetroffen.
- Op 25 augustus 2021 zijn de reptielenplaten nogmaals gecontroleerd, hierbij is enkel een gewone pad aangetroffen. Wel is een levendbarende hagedis waargenomen in het compensatiegebied in de randzone langs de Geleenbeek.
- In de periode 20 september – 5 oktober 2021 - gedurende het ongeschikt maken van de bomen voor vleermuizen - werden dagelijks de tapijttegels in de randzone gecontroleerd en geen levendbarende hagedissen aangetroffen.
- Op maandag 27 september 2021 werd een wegschietende levendbarende hagedis gezien in de dode varens meer centraal in het Sterrebos. Drie tapijttegels uit de randzone werden hierop verplaatst naar deze waarnemingslocatie. Controle van deze 3 tegels leverde tot en met 5 oktober alleen een vondst van een bosmuis op maar geen vervolgwaarneming van de hagedis.
- Eind oktober zijn geen levendbarende hagedissen waargenomen.

Gezien de beperkte waarnemingen van de soort en de klimatologische omstandigheden, leiden de wijzigingen niet tot andere negatieve effecten op de beschermde levendbarende hagedis dan waarvoor reeds ontheffing is verleend. Daarmee vormt de wijziging van het tijdstip/werkwijze geen gevaar voor de gunstige staat van instandhouding van de levendbarende hagedis.

Voorschrift 23a: wilde kamperfoelie overplaatsen

- ❖ Was: juli – gedurende kap van het Sterrebos
- ❖ Voorstel wijziging: juli – niet gedurende kap van het Sterrebos

Ervan uitgaande dat de kap in november 2021 zou plaats vinden, zijn op 19 juli 2021 de geschikte kamperfoelieplanten voor overplaatsing geselecteerd door een vegetatiedeskundige van Antea Group en de Luijten groep.

De werkzaamheden met betrekking tot het overplaatsen zijn uitgevoerd op 29 en 30 juli 2021. De verplaatsing van de kamperfoelie is losgekoppeld van het verwijderen van de vegetatie van het Sterrebos (zie voorschrift 14b) en niet meer gekoppeld aan het tijdstip van de kap van het Sterrebos. De kamperfoelie kan met de hand verwijderd worden waardoor verstoring van broedvogels te verwaarlozen is. Daarnaast kan bij het handmatig verwijderen van de kamperfoelie worden gelet op broedvogels, zodat deze locaties vermeden kunnen worden. Het overplaatsen van de kamperfoelie zal worden uitgevoerd met of door een ecooloog, met ervaring in het herkennen van broedvogelterritoria. De pop van de kleine ijsvogelvinder overwintert in een blad van de kamperfoelie, om deze wijze is gekozen om de kamperfoelie eerder over te plaatsen dan 'gedurende de kap'. De rupsen en eitjes zijn gemakkelijker over te plaatsen dan de kwetsbare poppen in de winter. De kamperfoelie is verplant zoals beschreven in het ecologisch werkprotocol. Indien kamperfoelie niet kon worden verplant omdat de wortels te veel verstrengeld zijn met boomwortels en er bij verplaatsing daarmee de bomen te veel beschadigd zouden worden, is de keuze gemaakt – door de ecologische begeleiding – om de kamperfoelie niet te verplaatsen.

Om de gunstige staat van instandhouding van de kleine ijsvogelvinder in een dergelijke situatie zo goed mogelijk te borgen, is de resterende kamperfoelie (die niet verplaatst kan worden) gecontroleerd op aanwezigheid eitjes. Eitjes konden worden verplaatst, maar zijn niet aangetroffen.

Voor de kap zal de kamperfoelie opnieuw gecontroleerd op de aanwezigheid van de kleine ijsvogelvinder. Indien mogelijk wordt tijdens de kap gekeken of er nog extra kamperfoelie verplaatst kan worden en wordt conform het voorschrift in de ontheffing, lange lianen als snoeiafvalmateriaal gebruikt.

Daarmee leidt het loskoppelen van de verplaatsing van de kamperfoelie van het kapmoment van het Sterrebos binnen niet tot andere negatieve effecten op de kleine ijsvogelvinder dan waarvoor reeds ontheffing is verleend. De wijziging van het tijdstip/werkwijze vormt dan ook geen gevaar voor de gunstige staat van instandhouding van deze soort. Uiteindelijk is de uitvoeringskalender van de maatregelen voor de kleine ijsvogelvinder niet gewijzigd.

Voorschrift 24a: nieuwe wilde kamperfoelie aanplanten

- ❖ Was: eind oktober/november of in februari/maart.
- ❖ Voorstel wijziging: ook in juli aangeplant

Ter aanvulling op de compenserende maatregelen voor de kleine ijsvogelvinder zijn bij het overplaatsen van de bestaande kamperfoelie zijn ook alvast drie nieuwe kamperfoelie planten aangeplant op de locatie van overplaatsing. Dit heeft tot doel de mogelijk negatieve effecten te beperken van de mogelijke uitval van de bestaande kamperfoelie na overplaatsen. Indien dit voor komt dan is nieuw aangeplante kamperfoelie beschikbaar voor de rupsen. Daarmee leidt deze wijziging niet tot een negatief effect op de kleine ijsvogelvinder en vormt deze extra maatregel geen gevaar voor de gunstige staat van instandhouding van deze soort.

Het aanplanten van de kamperfoelie in het compensatiegebied zal conform ontheffing en EWP/herstelplan plaatsvinden (november 2021 of februari-maart 2022).

Conclusie voorschriften

Op basis van het voorgaande kan worden geconcludeerd dat met de gewijzigde uitvoering van de maatregelen de gunstige staat van instandhouding van de beschermde soorten niet in gevaar komt, mits gewerkt wordt conform de voorgestelde maatregelen.

In bijlage 4 van het activiteitenplan bij de wijzigingsaanvraag is een overzicht van de wijzigingen samengevat.

Bijlage 4. Overzicht aanpassing voorschriften Wnb-ontheffing juni 2021

Leeswijzer bij deze bijlage

- Onderstreept is nieuw, doorgestreept = geschrapt.
- Nummering van de voorschriften uit de Wnb-ontheffing is overgenomen.
- De niet genoemde voorschriften veranderen niet en zullen worden uitgevoerd zoals opgelegd.
- Voor alle wijzigingsverzoeken is een ecologische onderbouwing aangeleverd (zie bijlage 1 en 3 van voorliggend activiteitenplan).
- Met betrekking tot broedvogels is er een kans dat deze er in februari zitten. In de genoemde bijlage is een overzicht welke vogels dit kan betreffen. De ecologische onderbouwing leidt niet tot extra maatregelen. De maatregelen “werken buiten broedseizoen” is reeds opgenomen in de Wnb-ontheffing juni 2021.

- **14b:** vanuit het Sterrebos moeten 20 vlakken vegetatie ter grootte van 2 m² en met een diepte van 30 cm in de periode van ~~16 augustus tot 1 oktober~~ verplaatst worden naar het compensatiegebied (10) en naar bestaand bosgebied (10) op het moment dat de kapwerkzaamheden [hier wordt al een tijdsaanduiding gegeven dus geen nieuw tijdstip opgenomen] in het Sterrebos uitgevoerd worden. Op locaties waar de vlakken worden teruggeplaatst moet eerst een gat van 2 m² en 30 cm diep gegraven worden, waarna de vlakken geplaatst kunnen worden. De vlakken moeten in ~~april/mei juni~~ van het jaar dat het Sterrebos gekapt wordt, uitgezet worden met piketpaaltjes op het moment dat de kruidlaag goed zichtbaar is.
- **14g3:** aanplantmaat [hoogstamboomgaard]: omtrekmaat 10-12 cm;
- **14u:** de voorbereiding van de aanleg, eventueel benodigde herstelmaatregelen, nazorg en inboet van het compensatiegebied moet onder toezicht van een ter zake kundig ecooloog uitgevoerd worden.
- **14v:** Bij herstelwerkzaamheden van de aanplant van het compensatiebos moet oudere vegetatie worden toegepast van minimaal één groeiseizoen ouder dan aangeplant in 2021 om geen verlies te hebben in de ontwikkeling van het bosplantsoen. Dit voorschrift heeft betrekking op voorschrift 14j, 14k, 14l, 14m.
- **15c:** de 2 nesten van de blauwe reiger, nesten van de buizerd, de grauwe vliegenvanger en de kneu en nesten waar de koekoek eieren in legt, alleen in het te kappen deel van het bos, mogen alleen buiten het broedseizoen, dus van augustus tot en met februari, verwijderd of vernield worden;
- **17b:** de kap van de bomen mag alleen plaatsvinden in de periode van 1 september tot en met ~~31 december~~ 28 februari met inachtneming van voorschrift c en d

- **17c:** in de periode 1 september tot 5 oktober (en bij dagtemperaturen boven de 10 graden Celsius en avondtemperaturen boven de 7 graden Celsius voor voorschrift c.2, c.4 en c.5) moeten de volgende werkzaamheden uitgevoerd worden:
- **17c3:** loszittend schors mag pas verwijderd worden als deze ontheffing ~~onherroepelijk is in werking is getreden~~;
- **17c5:** in de periode van ~~1 tot 24 september~~ 20 september tot 5 oktober moeten bomen met loszittende schors ~~dakpansgewijs van beneden naar boven~~ met folie ingewikkeld worden. Dat gebeurt dakpansgewijs indien dikke folie wordt toegepast. Op plaatsen waar vleermuizen uitvliegen, moet een lat aangebracht worden, zodat er een uitvliegplek is, die te glad is voor de vleermuizen om in te vliegen. Deze werkzaamheden moeten plaatsvinden door in de boom te klimmen dan wel met een hoogwerker machinaal;
- **17c7** geen wijziging [alleen voorstel om 17c7 te verplaatsen naar 17d omdat bij dit voorschrift de werkzaamheden met betrekking tot de kap beschreven worden]
- **17c8:** bomen met holten moeten gekapt worden als een ter zake kundig ecooloog daar toestemming voor heeft gegeven. Deze kap moet machinaal plaatsvinden door de bomen met een hijskraan bovenin te zekeren en vervolgens de boom onderaan af te zagen. Daarna moet de boom recht op rustig naar beneden worden gelaten. Holtes welke afgesloten dreigen te worden wanneer deze worden neergelegd moeten worden gecontroleerd. Indien aan beide kanten holten met vleermuizen aanwezig zijn, moeten de vleermuizen uit de holte ter plaatse worden weggevangen. ~~Het moment van kap moet drie tot zeven dagen na het ophangen van de exclusion flaps plaatsvinden;~~ [+ voorstel om 17c8 te verplaatsen naar 17d omdat bij dit voorschrift de werkzaamheden met betrekking tot de kap beschreven worden]
- **17d:** in de periode 1 oktober tot en met ~~31 december~~ 28 februari moeten de volgende werkzaamheden uitgevoerd worden (maatregelen ivm kap)

- **18a:** er moeten voor 1 april 2021 de volgende vleermuiskasten opgehangen worden:

Volgens ontheffing:	Besteld/Geplaatst
48 stuks Schwegler 2F;	48 stuks Schwegler 2F
4 stuks Schwegler 1 FS (of Schwegler FS);	4 stuks Schwegler 1FS;
4 stuks Schwegler 1 FW (of Schwegler FW);	<u>4 stuks Schwegler 3FS;</u>
10 stuks VK WS 04;	<u>16 stuks VK WS 04 met verlengde aanvliegplank</u>
6 stuks VK WS 04 met langere platen welke verder uitsteken aan de onderzijde;	
12 stuks Schwegler 1 FD;	12 stuks Schwegler 1 FD;
34 stuks Schwegler 1ff (of Schwegler FF) waarvan 2 met een versmalde ingang;	34 stuks Schwegler <u>1FF</u> (versmalde ingang bij twee kasten aangebracht);

- **18p:** zowel in 't Hout als in het Limbrichterbos als in de Rollen als in de Doort als in het IJzerenbos moet een oud-hout eiland gecreëerd worden op een locatie waar niet gerecreëerd wordt en waar bomen dus uit zichzelf mogen vallen, zonder gevaar voor bezoekers. Hiervoor moet aanvrager met Natuurmonumenten, Waterschap Limburg, de gemeente Sittard-Geleen en Staatsbosbeheer ~~in 2021~~ uiterlijk in februari 2022 een overeenkomst sluiten dan wel moet uit een schriftelijk stuk blijken dat er voor een periode van 30 jaar geen bosbeheer plaatsvindt in de kern van deze vijf bossen. Daarnaast moet in de overeenkomst opgenomen worden dan wel moet uit een schriftelijk stuk blijken dat er tenminste vijf eilanden van elk vijf hectare moeten worden gerealiseerd. De locaties dienen door het bevoegd gezag goedgekeurd te worden
- **19a4:** wordt de burcht sporadisch of niet gebruikt, dan moet de burcht in de periode september tot en met ~~oktober~~ februari ongeschikt gemaakt worden door deze te vergraven. In de periode december – februari worden extra maatregelen genomen (zie voorschrift 19a4-vervolg) omdat deze periode binnen de kwetsbare kraamperiode van de das ligt.
- **19a4 (vervolg):** wordt de burcht in het Sterrebos sporadisch of niet gebruikt, dan moet de burcht in de periode december tot en met februari (kraamperiode tot aan moment van kap) ongeschikt gemaakt worden op een andere wijze dan buiten de kwetsbare periode. Voorafgaand aan de kap wordt er een corridor aangelegd van dassenraster tussen de huidige burcht en de nieuwe kunstburcht die tegen het Sterrebos aan ligt. In het raster moeten kleppen geplaatst worden, zodat de dassen wel bij hun huidige burcht komen en zodat ze worden gedwongen om via het raster rond de nieuwe kunstburcht de corridor te verlaten. Minimaal een week voor de start van de werkzaamheden wordt de oude burcht onbereikbaar gemaakt door de kleppen bij deze burcht dicht te zetten en de corridor af te sluiten. De vergraving gebeurt in eerste instantie met de hand. Indien geen dieren aanwezig zijn wordt de ontgraving mechanisch voortgezet. Deze werkzaamheden worden niet uitgevoerd in een vorstperiode.
- **19b:** alle werkzaamheden moeten worden uitgevoerd tussen zonsopkomst en zonsondergang en niet later dan 19.00 uur en alleen in de periode juli tot en met februari en in de periode december - februari met dagelijkse begeleiding van een ter zake deskundig ecoloog.
- **21a:** er moeten een transect over de gehele westflank van het Sterrebos met tapijttegels en/of dakpannen uitgelegd worden die hagedissen aantrekken om te zonnen, gedurende de periode half april juni tot en met juni oktober,
- **21b:** alle aanwezige levendbarende hagedissen in het te kappen bos en de randvegetatie moeten worden weggevangen in de periode van begin juli half april tot en met juni eind oktober (in oktober alleen bij 10°C of meer) van het jaar dat de kap plaatsvindt bij kap in het najaar en in dezelfde periode in het jaar voorafgaand aan de kap bij kap in de 1^e maanden van het jaar, door middel van hengeltjes, emmers of vangpotten;
- **23a:** ~~bij het verwijderen van de vegetatie van het Sterrebos moet de wilde kamperfoelie uit het Sterrebos dient~~ niet te worden afgevoerd, maar te worden herplant in het

Waterschapsbos en het Kasteelbos ~~het compensatiegebied~~ (inclusief eieren en/of rupsen van de kleine ijsvogelvinder) ~~gedurende de kap van het Sterrebos~~. Kamperfoelie wordt verplant als de wortels niet te veel verstrengeld zijn met boomwortels om bij verplaatsing de bomen niet te veel te beschadigen. Lange lianen moeten als snoeiafvalmateriaal overgeplaatst worden. De wilde kamperfoelie mag alleen in juli ~~voorafgaand aan de kap van het Sterrebos~~ worden herplant, voordat het Sterrebos wordt gekapt.

- **24a** nieuwe wilde kamperfoelie moet aangeplant worden in juli en/of eind oktober/november of in februari/maart.

Over Antea Group

Antea Group is het thuis van 1500 trotse ingenieurs en adviseurs. Samen bouwen wij elke dag aan een veilige, gezonde en toekomstbestendige leefomgeving. Je vindt bij ons de allerbeste vakspecialisten van Nederland, maar ook innovatieve oplossingen op het gebied van data, sensing en IT. Hiermee dragen wij bij aan de ontwikkeling van infra, woonwijken of waterwerken. Maar ook aan vraagstukken rondom klimaatadaptatie, energietransitie en de vervangingsopgave. Van onderzoek tot ontwerp, van realisatie tot beheer: voor elke opgave brengen wij de juiste kennis aan tafel. Wij denken kritisch mee en altijd vanuit de mindset om samen voor het beste resultaat te gaan. Op deze manier anticiperen wij op de vragen van vandaag en de oplossingen voor morgen. Al 70 jaar.

Contactgegevens

Beneluxweg 125
4904 SJ OOSTERHOUT
Postbus 40
4900 AA OOSTERHOUT
T. 0162 487000

www.anteagroup.nl

Copyright © 2019

Niets uit deze uitgave mag worden
verveelvoudigd en/of openbaar worden
gemaakt door middel van druk, fotokopie,
elektronisch of op welke wijze dan ook,
zonder schriftelijke toestemming van de
auteurs.